…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

…УРЯАД ҮНЭН

…Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

(…096) | 1963 оной февралиин 10, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Агаарай гражданска флодой хүдэлмэришэдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Буряадай АССР-эй авиацие хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө, СССР-эй Агаарай гражданска флодой 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Абрамов** Федор Федоровичые—ахалагша инженер.
2. **Акентьев** Сергей Григорьевичые—командир.
3. **Аносов** Демид Демидовичые—самолёдой командир.
4. **Жанаев** Амагалан Жанаевичые—авиатехник.
5. **Сазонов** Владимир Ивановичые—самолёдой командир.
6. **Тарасов** Сергей Мададаевичые—командир.
7. **Шаманский** Владимир Григорьевичые—авиатехник.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1963 оной февралиин 8.

…АДАЙМНАЙ ЭРХИМ ТҮЛӨӨЛЭГШЭД

…ЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛШАД БУРЯАДАЙ АССР-эй …ОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДУУДТА КАНДИДАДУУДЫЕ …ХИ ЕХЭТЭЙГЭЭР ДЭБЖҮҮЛЖЭ ДҮҮРГЭБЭ.

…ЛААН-ҮДЭ

…э район

…засаг түрын дээ… түлөөлэгшэдөө …алшад ямар ехэ …оршон байдалда … Барилгын тал…эд, инженерно-…мэрилэгшэд болон …лтын урда тээхи …үнгүүлиин 1-дэхи … Буряадай АССР-…эй депутадта кан…үүдэй бригадир …вна **Беловае** дэб-

…АССР-эй Верховно … кандидадуудаар … нэгэдэхи секре-…еевич **Мулонов,** …э заводой болон … больницын эм…лэгшэдэй / үмэнэ-…ран зохёолшодой …ин түрүүлэгшэ, …амжил Гармаевич …дэа.

…н хүдөөгэй …он

…ургуулида багша-…агшадай хамтын … 94-дэхи Ивалгын … АССР-эй Верхов-…дта кандидадые … зүбшэн хэлсэ-

… багша Г. З. Аю-

…ективэй үмэнэһөө

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Ивалгын 94-дэхи округһоо эндэхи туршалгын жэшээтэ—станциин 6-дахи отделениин түрүү һаалишан Бабасан **Линхобоевае** дэбжүүлнэб. Энэ нүхэрнай олон жэлэй турша соо мал ажал дээрэ хүдэлжэ, ехэ дүй дүршэлтэй һаалишан болонхой. Үнгэрһэн жэлдэ нүхэр Линхобоева үнеэн бүриһөө 2400 литр һү һаагаа. Өөрынгөө баян дүй дүршэлдэ залуу һаалишадые һургадаг хүн. Бабасан Линхобоева манай коллективэй этигэл найдабарииe харюулжа шадаха байха.

Удаань үгэ хэлэһэн багшанар А. Н. Матвеев, К. М. Тонгосов болон бусад нүхэр Линхобоевагай кандидатурые һайшаан дэмжэбэ.

И. Этингов, багша.

* * *

Һунгуулиин 92-дохи Дээдэ Элхиин округһоо эрхим хонишон Долгор Бадмаевна Дашацыренова XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудһаа дэбжүүлэгдэбэ. Тэрэ хадаа эхэ хонидоо жэлһээ жэлдэ тобир тарганаар ондо оруулдаг байхаһаа гадна, абаһан түлнүүдэа нэгэшье толгойн гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлдэг юм.

Гадна Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта Калининай нэрэмжэтэ колхозой замай залуурщадай нэгэн—солото һаалишан Анна Романовна **Швецова,** Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Михаил Антропович **Кожевников** гэгшэд нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдэбэ.

…РИ

…иин управлениин …гууд болон алба … эрхим хүнүүдээ …вно Соведэй депу-…үүдаар дэбжүүлбэ. …овхозой клуб соо …шод, һаалишад … Үдэшын 7 саг. … суглаае партийна … В. Романов нээ-

… БурАССР-эй депу- … дэбжүүлхэ гэһэн … сугларбабди. Хэн-… байнаб? —гээд

… совхозой главна …омов үгэ абана. … депутадта канди-… эрхим хүнүүдэй …ректор нүхэр Цы-…үүлхэ байнаб. Нү-…о-советскэ хүтэл-… нилээд удаанай … хүндэтэйшье. Ди-… хойшо хүсэл ша-…

Мүн Буряадай АССР-эй дээдын зургаанай депутадуудта кандидадуудаар Хориин үйлэдбэриин управлениин начальник Илья Александрович **Игнатьев,** Буряадай АССР-эй «Целинстройтрестын» хүдэлмэрилэгшэ Вадим Прокопьевич **Убеев** гэгшэд дэбжүүлэгдэбэ.

В. Жигжитов.

МУХАР-ШЭБЭР

Мухар-Шэбэрэй таряашад, Түгэнын хонишод болон бусад олон түмэн ажалша хүнүүд өөрынгөө эрхим хүнүүдые шэлэн оложо, Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ түлөөлхэ тухай асуудал шиидхэбэ. Эдэнь хэд гээшэб гэхэ болоо һаа, «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ Николай Григорьевич **Тютрин,** «Эрдэм» совхозой суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Балдама Тугжиевна **Доржиева,** Охин Булагай совхозой гахайшан Харитинья Бенедиктовна **Ефимова** гэгшэд болоно.

ХОЙТО-БАЙГАЛ

Хойто-Байгалай «Дружба» колхозой колхознигууд Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар колхозойнгоо түрүү орошон Анна Ильинична **Ганюгинае** дэбжүүлбэ. Анна Ильинична үни удаан саг соо орошоноор хүдэлжэ, ажалдаа нилээд дүй дүршэлтэй болонхой. Нүхэр Ганюгинагай хүдэлдэг фермынхид ажахын тоосоондо ороод, энэ жэлдэ 50 мянган түхэригэй сэбэр олзо колхозойнгоо кассада оруулхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байнхай.

М. Дашиев.

КАБАНСК

Кабанскын аймагай ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлжэ дүүргэбэ.

Кабанскын совхозой 4-дэхи отделениин хүдэлмэришэд, Кабанскын дунда һургуулиин багшанар Кабанскын һунгуулиин округһоо үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь **Кондрат Афанасьевич Калашниковые;** Кабанскын совхозой 2-дохи отделениин хүдэлмэришэд, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Твороговско һунгуулиин округһоо Кабанскын совхозой инкубаторна станциие даагша **Нина Андреевна Анохинае;** «Прибайкалец» колхозой гэшүүд Турантайн һунгуулиин округһоо Кабанскын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник **Василий Иннокентьевич Титовые;** Ойморойн һунгуулиин округһоо БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи уһанай ажахын управлениин начальник **Владимир Георгиевич Большаковые;** Байгалай совхозой хүдэлмэришэд КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша **Иван Павлович Зинченкые;** «Байкал» колхозой гэшүүд, Байкальска совхозой хүдэлмэришэд Посольско һунгуулиин округһоо Зүүн Сибириин библиотекын институдай ректор **Даши-Дондок Жалсапович Жалсабониие;** Ойморой совхозой, Байгал-Хударын дунда һургуулиин хүдэлмэрилэгшэд Байгал-Хударын һунгуулиин округһоо Ойморой совхозой һаалишан **Мария Алексеевна Уладаевае** дэбжүүлбэд.

Н. Шелковников.

Депутадта кандидадууд бүридхэлдэ абтана

Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин окружной комиссинуудай заседанинууд боложо байна. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар предприятиин, колхоз, совхозуудай болон бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай дэбжүүлһэн нүхэдүүд эдэ заседанинууд дээрэ бүридхэлдэ абтаба.

Хяагтын 67-дохи округто Павел Романович **Лелетко;**

Ленинскэ 68-дахи округто больницын врач Галина Владимировна **Мункуева;**

Хяагтын Адагай 69-дэхи округто—Погранична совхозой һаалишан Полина Гавриловна **Потапова;**

Ново-Селенгинскэ 70-дахи округто—XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Нэлли Дынзыновна **Будаева;**

Хүдэриин 72-дохи округто—Хяагтын управлениин начальник Петр Николаевич **Иванов;**

Тамирай 71-дэхи округто—Буряадай АССР-эй Худалдаа наймаанай министр Михаил Михайлович **Хабалов;**

Селендумын 73-дахи округто—Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Жамсо Бальжинимаевич **Ванкеев;**

Тохойн 74-дэхи округто Хяагтын управлениин парткомой секретарь Даба Цыремпилович **Баирбиликтуев.**

С. Таракановская, Л. Бороева.

Һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөнүүдһээ

Һунгуулиин 785-дахи Хяагтын округ

ХЯАГТА. **(Телефоноор абтаба).** РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха 785-дахи Хяагтын һунгуулиин округто Хяагтын, Зэдын аймагууд, Хяагта, Гусиноозерск, Закаменск городууд орошоно.

Эдэ аймагуудай, городуудай ажалша арад зон РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгагдаха депутадуудай кандидадаар Зэдын «Коммунизм» колхозой хонишон Гомбо-Цырен Гончиковна **Цыремпиловае** нэгэн дуугаар дэбжүүлһэн байна.

Һаяхан эндэ болоһон окружной зүблөөндэ Сэлэнгын, Боргойн хонишод, Хүдэриин, Захааминай малшад, Гусиноозерскын, Баян голой горнягууд болон бусад предприятинуудай түлөөлэгшэд суглараа.

Энэ зүблөөн дээрэ Боргойн сомоной Соведэй «Коммунизм» колхозой парткомой секретарь Т. Б. Жигмитов, Боргойн совхозой парткомой секретарь Ж. Б. Лумбунов, Баянголой горняк Б. Д. Цыбиков, Гусиноозерскын шахтер Р. Р. Балхияров болон бусад үгэ хэлэжэ, Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпиловае РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадаар дэмжэгдэһые һайшаагаа.

Энэ зүблөөндэ хабаадагшад Хяагтын округой бүхы һунгагшадта хандалга бэшэг баталан абаһан байна.

Д. Гончиков, «Ленинэй туг» газетын редактор.

Һунгуулиин 786-дахи Прибайкальска округ

Гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн Кабанскын совхозой клуб соо Прибайкальска промышленна районой, Баргажанай, Кабанскын, Хойто-Байгалай, Түнхэнэй хүдөөгэй районуудай һунгагшадай түлөөлэгшэд олоор сугларанхай. РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин 786-дахи Прибайкальска округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ **Никита Сергеевич Хрущев,** КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи промышленностиин талаар бюрогой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **Андрей Павлович Кириленко,** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **Александр Уладаевич Хахалов** нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдээ юм. Энээн тухай эндэхи окружной зүблөөн дээрэ Тимлюгэй цемент-шиферэй заводой парткомой секретарь нүхэр Мезенин түрүүлэн хэлэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой инженер-механик нүхэр Чимитцыреновтэ үгэ үгтэнэ. Манай колхозой гэшүүд Прибайкальска һунгуулиин 786-дахи округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар нүхэд Н. С. Хрущев, А. П. Кириленко болон А. У. Хахаловые нэгэн дуугаар дэбжүүлээ юм гэжэ тэрэ үгэ хэлэлгэндээ тэмдэглэнэ. Тэдэнэй дэбжүүлһэн кандидадуудые нэгэн адли дэмжэхыень, болохоёо байгаа һунгалтые ажалай амжалтаар угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень зүблөөндэ хабаадагшадые Чимитцыренов уряалба.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэд Михайлов (Кабанскын «Шергинский» совхозой хүдэлмэришэн), Басаев (Түнхэнэй «Восточные Саяны» колхозой гэшүүн), Мельсанов (Сэлэнгын модоной баазын рейдын начальник), Абросова (Хойто-Байгалай аймагһаа), Новосельцев (Мысовой станциин түмэр замшадһаа), Тарасенко (Кабанскын больницын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдһөө) болон бусад ажалшадай үргэн суглаанууд дээрэ РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин 786-дахи Прибайкальска округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн **Н. С. Хрущев, А. П. Кириленко, А. У. Хахаловай** кандидатурые нэгэн дуугаар дэмжэбэд.

Һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөндэ хабаадагшад депутадуудта кандидадуудай этигэмжэтэ нюурнуудые һунгаа, округойнгоо бүхы һунгагшадта хандаһан хандалга баталан абаа.

А. Седунова.

Пионернүүдэй дунда хүдэлхэ гээшэ партиин, арадай, Эхэ ороной харюусалгата даалгабари

ПИОНЕРСКЭ ХҮДЭЛӨӨНЭЙ АСУУДАЛНУУДААР БҮХЭСОЮЗНА КОНФЕРЕНЦИ

МОСКВА, февралиин 8. (ТАСС). Научно-методическа бүхэсоюзна конференци мүнөөдэр хүдэлмэреэ дүүргээ. Пионернүүдэй хүдэлмэриин шухала асуудалнуудаар дүрбэн үдэрэй турша соо ёһотойл хөөрэлдөөнүүд, үхибүүдэй дунда хэгдэдэг хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэлые халан абалсалга болоһон байна.

Гадаадын оронуудай айлшадай—Болгариин, Вьетнамай Демократическа Республикын, ГДР-эй, Кубын, Монгол Арадай Республикын, Польшын, Румыниин, Чехословакиин, тэрэшэлэн Гвинейн, Малиин, Бирмын, Финляндиин болон бусад оронуудай үхибүүдэй болон залуушуулай организацинуудай түлөөлэгшэдэй конференциин хүдэлмэридэ хабаадалга туһатай, үрэ ехэтэйшье байгаа.

11 секцинүүд дээрэ 300 гаран хүн—вожатанууд, багшанар, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, залуу эрдэмтэд, уран зохёолшод элидхэлнүүдые, мэдээсэлнүүдые хээ.

Түгэсхэлэй пленарна заседани дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь С. П. Павлов үгэ хэлээ. Ургажа ябаа үетэниие хүмүүжүүлхэ, пионернүүдэй организациин хүдэлмэри саашадань дэбжээхэ ехэ, шухала зорилгонуудые шиидхэхэ талаар комсомолой, һургуулиин болон педагогическа наукын нэгэн адляар хандадаг байһые конференци харуулба гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ. Һургуулиин, педагогическа наукын болон комсомолой хүсэлэл оролдолгын бодото һайнаар пэгэдүүлэгдэһэн газарта бидэнэр эгээн һайн амжалта туйладаг байнабди. Энэ талаар үшөө бага юумын хэгдэһэн байгаа гээшэ һаа, пионернүүдтэй үдэр бүри ябуулагдаха хүдэлмэридэ али али талаһаа бүри эдэбхитэйгээр хандаха хэрэгтэй болоно.

«Нүхэд комсомолшууд, таанад пионернүүдэй дунда хүдэлхэ ёһотойт. Энэ хадаа партиин, арадай, Эхэ ороной тон харюусалгатай даалгабари болоно, энээн тухай таанад хододоо һанажа ябаха ёһотойт» гэжэ ВЛКСМ-эй XIV съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгые нүхэр Павлов һануулаа.

Үхибүүдые хүмүүжүүлхэ асуудалнууд тухай үгэ хэлэгшэ дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна.

Бэрхэтэй аад, тон хүндэтэй хүдэлмэридөө ехэ амжалта туйлахыень конференцидэ хабаадагшадта ВЛКСМ-эй ЦК-гай, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын, Педагогическа наукануудай академиин зүгһөө нүхэр Павлов хүсэһэн байна.

Педагогическа наукануудай доктор Ф. Ф. Королев, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионернүүдэй организациин бүхэсоюзна Центральна Соведэй гэшүүн Э. С. Соколова болон бусад пленарна заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Һү һааха даабаряа дүүргэхэ гээшэ *һаалишан бүхэнэй нангин уялга*

★ ★

Люба басаганһаа жэшээ абыт

Манай совхозой Тээгдэ нютагай отделениин һү һаалиин түбэй фермэдэ ябаа һаа, эндэ үндэр нарииихан бэетэй, урин сагаахан шарайтай залуу басага заабол хараха байхат.

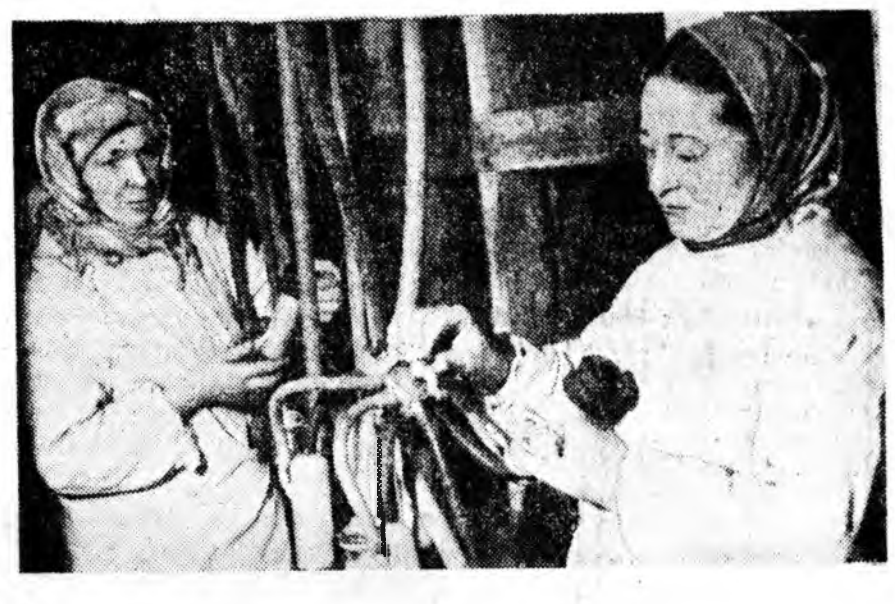
Любовь Еремеевна Иванова гэхэ гү, али зон нүхэдэйнгөө дунда миил юрэл Люба гэжэ алдаршаһан энэ басаган наһаар үшөөл залуухан, оройдоол дүрбэдэхи жэлээ һаалишанаар хүдэлжэ байбашье, эрхим ажалаараа фермэ, совхоз соогоо магтаалтай болонхой. Нёдондо Люба түрүүшынгээ жэл һаалгажа байһан гунжан үнеэдэй тус бүриһөө 1644 килограмм һү һаагаад, совхозой һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ.

— Үнеэн бүриһөө һааһан һүмни үшөөл багашаг гээшэ ааб даа. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ үбһэ тэжээл дутамаг байгаа. Тиигээдшье һаалишанай мэргэжэл шадабари һаянайл шудалагдажа байна. Мүнөө жэлдэ энээгээрээ һанаагаа амархагүй, 1700 килограмм һү үнеэн бүриһөө һаахал байхаб, —гээд Люба Иванова зоримгойгоор мэдүүлнэ.

Эндэхи бэрхэ һаалишад: Д. Дондокова, Т. Паршанова, П. Брылева, М. Мухамедзянова, Ф. Бариева гэгшэд Люба басаганһаа тиимэшье ехээр гээгдээгүй. Эдэнэр бултадаа һү һааха январь һарынгаа даабариие дүүргээд, мүнөө тэрэнээ үдэрһөө үдэртэ нэмээжэ байнхай.

— Жэлэйл түрүүшын үдэрһөө һү һаалияа дээшэлүүлжэ шадаа һаа, саашадаашье, нэгэдэхи кварталай, хахад жэлэйнгээ, юһэ һарын, жэлэйшье түсэб, уялгамнай эрхимээр дүүргэгдэхэл. Тиимэһээ мүнөө нэгэшье үдэртэ муугаар хүдэлжэ болохогүй,—гэжэ һаалишан Иванова бултанайнгаа үмэнэһөө мэдүүлнэ.

Ж. Дондоков,
Хориин үйлэдбэриин управлениин харьяата Хүрьбын совхозой экономист.

120 үнеэтэй Хуушан Хүрьбын фермэдэ (Онохойн совхоз) урдань 7—8 һаалишад хүдэлдэг байгаа. Нёдондо эндэ «Ёлочко» тодхоһоной ашаар тэдэ үнеэдые хоёр һаалишад: Клара Григорьевна Шульгина, Аграфена Павловна Павлова гэгшэд харууһална. Эдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы үнеэдэй тус бүриһөө 1840 литр һү һаажа шадаа. Тиигэжэ үнеэдые оньһон аргаар һаадаг фермэнүүдэй дунда тэдэнэр управлени соогоо илажа гараа.

Соведүүдтэ болохо һунгалтын хүндэлэлдэ эдэ һаалишад урда жэлэйхиһээ заашье дутуугүй һү һаажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): А. П. Павлова, Т. Г. Шульгина аппарадаа һаалгада бэлдэжэ байна.

А. Кушнаревой фото.

Малаа һайнаар харууһалһанай ашаар һаалишад, мал адуулагшад амжалта туйладаг. Тиин «Коммунизм» колхозой 2-дохи отделениин коммунис ажалай гүүртынхид үнгэрөөшэ жэлдэ 248 мянган литр һү һаажа, колхоз соогоо түрүүлээ. Эдэнэр үнеэдэйнгээ тэжээлэйнь рациондо үбһэ, зелёнко, кукурузын силос, һоломо, холимог тэжээл элбэгээр үгэдэг. Мүн үдэртөө хэдэ дахин уһалагдажа, һайса эдеэлүүлэгдэжэ байһан малай ашаг шэмэ дээшэлэнгүй яахаб. Мүнөө үедэ тус гүүртын тугалнууд тобир тарганаар үбэлжэжэ байнхай.

Урагшаал дабшаһаар

Байгша ондо һү һаалгаяа үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо горитойгоор нэмээхын түлөө тэмсэжэ байһан һаалишадаа урмашуулан зоригжуулха асуудалда колхозой правлени, партийна эхин организаци ехэ анхарал табина. Һаалишад болон бусад малшадта һара бүри даабари үгтэдэг. Тэдэ даабаринуудай, мүн социалис мүрысөөнэй дүн 10 хоног, һара бүхэндэ согсологдоод, илажа гарагшадта дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан барюулагдана.

Һаалишад, коммунис ажалай ударнигууд Дулма-Сүрэн Цыдыпова, Мария Ринчинова гэгшэд жэшээтэ һайнаар ажаллана. Үнгэрөөшэ жэлэй туршада эдэнэр социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябаһан юм. Мүнөөшье түрүүлжэ байһаа. 1962 ондо үнеэн бүриһөө 1700—1900 литр һү һаажа, колхоз соогоо түрүүлһэн тэдэндэ һаяхан дамжуулгын улаан вымпелнүүд барюулагдаа.

Энэ жэлдэ нүхэд Цыдыпова, Ринчинова гэгшэд үнеэн бүриһөө 2000 литрһээ дээшэ һү һааха зорилготой. Хараалһанаа саг болзортонь бэелүүлхэ, үнеэн бүриһөө 8—10 литрһээ бага бэшэ һү һаахын түлөө тэмсэнэ. Эдэ нүхэдэйнгөө жэшээгээр колхозой бусадшье һаалишад байгша ондо үнеэн бүриһөө 1600—1800 литр һү һаахабди гэжэ мэдүүлэнхэй.

Ц. Сагалсев.

…ЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха модоной заводой һунгуулиин …ажалшадай түлөөлэгшэдэй суглаан. Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ХУРЬГАДАА ҺАЙНААР ТҮЛЖҮҮЛЭЭЛ ҺАА, ХОНИН ҺҮРЭГНАЙ ОЛОШОРХОЛ

★ ★

Хайхарамжагүй ажалай хойшолон

Хэнэйшье мэдэхээр республикын колхоз, совхозуудай түрүү хонишод эхэ хонидоо тобир тарган байлгажа, август, сентябрь соо тэдэнээ имагтал искусственна аргаар үрэжүүлээд, хурьгадаа үбэлэй һарануудта—январь, февраль, март соо абажа, һайнаар түлжүүлдэг гээшэ. Энэнь алишье талаараа таатай зохид, ашагтай байһаниинь элитэ.

Теэд манай Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой дүрбэдэхи отделени эхэ хонид соохоо хусануудаа хаһа сагтань илгаагүй байһанһаа, тэдэниие искусственна аргаар үрэжүүлхэ зоотехническэ заабарине бүдүүлигөөр хазагайруулһанһаа боложо, үнгэрэгшэ жэлдэ 450—500 гаран хонид эгээл таагүй сагта, июнь, июль соо хурьгалаа бшуу. Хурьгадыень август, сентябрьда эхэһээнь һалгаахада тус бүридөө 10—15 килограмм татажа байгаа.

— Эдэ амин хайра, ахир амитадые хаана хэжэ, яажа үбэлжүүлхэ гээшэб,—гэжэ отделениие эрхилэгшэ Эрдэни Базаров ехэтэ һанаата болодог байба.

Тиигэһээр байтар нёдондо августын тэнгээр энэ отделениие хоёр болгожо таһалаад, үшөө нэгэ табадахи отделени эмхидхэгдэхэ болобо. Одоолшье нүхэр Базаровай «талаан» тудажа, үнөөхи хурьгадаа бэеһээ холо болгохо гэжэ шиидээд, тэдэнээ шэнэ эмхидхэгдэһэн табадахи отделени руу түлхеэ һэн.

— Юрэдөө намһаа саагуур, эдэ үхэлэй «кандидадуудһаа» хахасаал һаа дээрэ. Тэндэ ошоод үхэжэшье байхадаа яахамнайб,—гэжэ нүхэр Базаров тэдэ 408 толгой жэжэ хурьгадые үбэл болохоёо байхада дулаан байрагүй газарта абаашуулаа юм.

Энээн тухай совхозой главна зоотехник Б. Дашабылов һайн мэдэжэ байгаашье, тэдэ хурьгадта хаһа сагтань дулаан байра түхеэрхэ, үбһэ тэжээлээр хангаха тухай һаналаа табяагүй. Үбэлэй шанга хүйтэнэй эхилхэлээр тэдэ «бээлэйн зэргэ», 3—4 һаратай түлгэнүүдынь яндан муу байратай үбһөөр харууһалагдаагүй дээрэһээ олоороо гарзалжа захалаа. Гансахан декабрь, январь соо 70 гаран жэжэ түлгэ гарзалаа юм.

— Эдэ хонидой гарзалхада таанар лэ зэмэтэйт. Һайн байра юундэ түхеэрээгүйбта? Тэжээл ёһоор эдюулнэгүйт,—гэхэ зэргээр совхозой ахалагша мэргэжэлтэд: Дашабылов, Оленников, Федотов гэгшэд табадахи отделениинхидые зэмэлнэ.

Хонидоо гарзалуулжа байһандаа табадахи отделениинхид зэмэтэй юм лэ ааб даа. Теэд искусственна үрэжүүлгын хүдэлмэри муугаар эмхидхэжэ, хонидоо сагтань хурьгалуулаагүй, үнөө тэдэнээ зүбөөр харууһалхын тула анхаралаа табяагүй байхадаа совхозой ахалагша мэргэжэлтэд өөһэдөө баһал горитойхон зэмэтэй бэшэ аал?

Д. Лопилов,
хүдөө бэшэгшэ.

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Даша Гармаев хонин ажалда зургаан жэл һамгатаяа хүдэлжэ ябана. Тэрэнэй хүдэлдэг ажахын тоосоондо ороһон хонишодой отара 900 эхэ хонитой юм. Тус отара мүнөө 150 хурьга абаад байна. Зураг дээрэ: КПСС-эй гэшүүн Д. Гармаев.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ОРОЛДОСО ЕХЭТЭЙГЭЭР...

Арал тосхондо Хэжэнгын совхозой 3-дахи отделениин ажахын тоосоондо ороһон Ц. Ринчиновэй хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада ажалладаг юм. Энэ бригадын харууһалдаг эхэ хонидой 4 отарада хурьга абалга түлэг дундаа ябажа байна. М. Рабдановагай отарынхид олон хурьгадые абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлнэ. Эдэнэр мүнөө 300 гаран хурьгатай болонхой. Һүүлэй үедэ сүүдхэдээ 20—30 хурьган абтана. Үнинэй хүдэлдэг, нилээд дүй дүршэлтэй болоһон хонишод Д. Цыбиков нүхэртэеэ, Ц. Хандуев гэр бүлөөрөө, Б. Балданова, П. Хашапов гэгшэд хүдэлнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тус отарын хонишодто хоёр айлай һууха ехэ гэр совхозынь барюулжа үгөө. Мүнөө эндэхи хонишод бултадаа дулаан һайн байраар хангагданхай. Ажалайнгаа һүүлээр электрын галай элшэ доро газетэ, ном уншажа, зохидоор амарха аргатай болоһондоо хонишод баярлана. Мүн хони хурьгадайнь байра дулаан, уужам һаруул, хододоо хуурай байдаг.

Отарын хонишод ажалдаа эрхим үрэ дүн туйлахын тула хонидоо оролдосотой һайнаар харууһална. Эдэнэр хурьгалха ойртоһон, түрэһэн хонидоо ами аминдань илгажа, һайнаар эдеэлүүлнэ.

Отаранuудтань түл абалгын үе соо бардам хүрэхэ үбһэ, тэжээл бии. Бүри халуун намар байхада тэдэнэр үбһэеэ газаагаа шэрэжэ абаа юм.

100 хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абаха гэһэн уялгаяа эдэ хонишодой нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһандань этигэхээр.

Ц. Токтохоев.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ПОЛЬШЫН ТУРБОГЕНЕРАТОРНУУД

Нольшодо Вроцлавска энергетическэ түхеэрэлгэнүүдэй завод турбогенераторнуудые бүтээжэ гаргадаг. Тэрэнэй коллектив һарахан ойн баяр хэһэн байна. 2 мянган киловатт хүсэтэй түрүүшын генератор энэ заводто 10 жэлэй урда тэе бүтээжэ гаргагдаһан байгаа. Хожомынь хэдэн жэлэй үнгэрөөд байхада, предприятиин коллектив 25, 30 болон 50 мянган киловатт хүсэтэй генераторнуудые бүтээдэг болоо. Турбобүтээгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ ажалай шэнэ ехэ амжалта туйлаһан байна. Тэдэнэр 125 мянган киловатт хүсэтэй генератор бүтээжэ гаргаа.

Вроцлавска заводто бүтээгдэһэн генераторнууд Польшын, Индиин, Хитадай, Вьетнамай Демократическа Республикын, Мароккын элшэ хүсэнэй олон предприятинуудта тодхогдоһон байха юм.

РУМЫНИДА ОВОЩ БҮРИ ЭЛБЭГЭЭР УРГУУЛАГДАДАГ БОЛОХОНЬ

1963—1965 онуудта овощ бүри элбэгээр ургуулан абаха тухай тогтоол Румыниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Совет баталан абаа. Овощ таридаг талмайе үргэдхэхын, парнигууд болон рассаднигуудые түхеэрэхын тулада гүрэнэй ажахынуудта хэдэд миллион үлүүтэй лей гүрэн һомолон үгэхэ, мүн хамтын ажахынуудта 155 миллион лейн урьһаламжа үгэхэ байна.

Томо городууд болон хүдэлмэрилэгшэдэй поселогуудай хүн зоние бүхэли жэлэй туршада соо шэнэ овощоор хангахын, тэдэниие бусад оронуудта худалдахын тулада эдэ хэмжээнүүд абтаа.

МНР-тэ ГЭРНҮҮДЫЕ ХАБСАРГАН БАРИНА

Монгол Арадай Республикын ниислэл улам бүри гоё һайхан боложо байдаг. Улаан-Баатарай үйлсэнүүдтэ шэнэ барилганууд улам бүри олоор бодхогдоно. Хотын зүүн-хойто хубида барилгын ехэ талмай бии. Тэндэ хүнэй хүдэлжэ байхань харагдадаггүй шахуу. Зүгөөр прицептэй ашаанай автомашинанууд ерэжэл, томо хүсэтэ крануудай үргүүлнүүдэй эрьелдэхэнь харагдажал байдаг. Гэр барилгын комбинадта бүтээгдэһэн нэгэн янзын детальнуудһаа республика дотор анха түрүүнээ эндэ гэрнүүдые хабсарган барина.

Гэрнүүдые хабсарган бариха шэнэ хэрэг эхилхэдээ, монгол барилгашад нилээд олон бэрхэшээлнүүдые дабажа гараа. Мүнөө үбэлэй түлэг хүйтэн байгаашье һаань, барилгын талмай дээрэхи хүдэлмэри түргэнөөр хаһа саг соогоо хэгдэжэ байдаг. Удахагүй МНР-эй ниислэл 48 квартиратай хэдэн олон байрын гэрнүүдээр шэмэглэгдэхэнь. Эндэ хоёр уужам ехэ таарамжатай зохид таһалгатай түсхай квартиранууд бүлэ бүхэндэ үгтэхэ юм.

(ТАСС).

Тюрингиин (ГДР) Нордхаузен-Дарадахи арадай ажахыда баригдаһан үнеэдэй байра. Энээн соо 108 үнеэн багтаха байна. Тэжээл үгэхэ, үнеэ һааха, байра сэбэрлэхэ бүхы хүдэлмэринь оньһожоруулагданхай. Эндэхи хүдэлмэрилэгшэд малаа һайнаар харууһалан, 100.000 литр һү жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур һааха гэһэн уялга абаа.

АДН-эй—ТАСС-ай фото.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур
1963 оной февралиин 10.

АБАҺАН УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭХЭ, ХЭ
ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭ—МАНАЙ ЗОР

Анаагай совхоз арга боломжоёо х хэрэглэхээр шиидэнхэй

Хоринн үйлэдбэриин управлениин Анаагай совхозой малшад, механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшад Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэдэй уряа бэшэгые һайшаан угтаба. Совхозой һаалиин фермэ, гүүртэ, отара, отделенинүүдтэ суглаан боложо, «Кубаниин ажалшадай уряа бэшэг болон манай совхозой хүдэлмэришэдэй зорилгонууд» гэһэн асуудал дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдэе.

Түүхэтэ долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ Анаагай совхозой ажалшад ажахыгаа хүгжөөхэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ, зарим тэды амжалта туйлаа. Тус совхозой ажалшад тарялангайнгаа талмайе үргэдхэжэ, ургаса дээшэлүүлхын талаар ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Энээнэй ашаар Анаагай совхозойхид үнгэрһэн 1962 ондо 14 мянган центнерэй орондо 45 мянган центнер орооһо гүрэндэ тушаагаа гэхэ гү, али орооһо тушааха түсэбөө 310 процент дүүргэһэн байна. Эбэртэ бодо малай, тэрэ тоодо үнеэдэй, хонидой тоо толгой бага зэргэ нэмээ, мяха, һү абалгань нэгэ хэды ургаа.

Гэхэ зуура, совхозой ажахыда дутуу дунда зүйлнүүд үшөөл олон. Түбхын түрүүндэ ямар ехэ дутагдал бииб гэхэдэ, малай тоо толгой эрид ехэ олошороогүй, ашаг шэмэнь мүртэйгөөр дээшэлээгүй байһаар. Һү, нооһо гүрэндэ тушааха талаар 1962 ондо хараалһан социалис уялгаяа совхоз дүүргээгүй. Жэлһээ жэлдэ совхозой отделенинүүдтэ мал олоор гарзалагдажа, ажахыда ехэ хохидол ушаруулна. 1962 оной турша соо 394 толгой бодо мал, 8548 хонин—хамта дээрээ 10-аад мянган мал үхэһэн байна.

Тон тэсэшэгүй ушар юуб гэхэдэ, 1962 оной январь һарынхитай сасуулжа үзэхэдэ, 1963 оной январьда малайнь гарзалга үсөөрөөгүй, харин бүри олон болоһон байна. Зарим отделенинүүдтэ энэ талаар муугаа муу байдалтай. Илангаяа дүрбэдэхи, зургаадахи отделенинүүдэйхид малаа олоор үхүүлнэ. Харууһанайл муу дээрэһээ малынь үхэнэ. Жэшээнь, энэ жэлэй эхеэр 4-дэхи отделенидэ Бальжит Гатаповагай бригадынхид 50 хурьга хүлдөөжэ үхүүлһэн байна.

Мал ажалай саашанхи хүгжэлтэдэ ямар һаад ушарнаб гэхэдэ, жэлһээ жэлдэ искусственна үрэжүүлгые тоодоггүй дээрэһээ үнеэд, хонид олоороо һубайрна. Жэшээнь, 1962 ондо 25 гаран мянган эхэ хонидһоо оройдоо 18 мянга 600 хурьган абтаһан байна. Ниитынгээ малые үбһэ, тэжээлээр хүсэд хангаха, хүдөө ажахын ургамалнуудай, тэрэшэлэн сабшалангай ургасыень дээшэлүүлхын тулада юун хэгдээб гэжэ хараад үзөө һаа, мүн лэ ехэ хубилалта болоогүй байха юм. Нёдондо тус совхозойхид кукурузын тон бага ургаса хуряагаа.

Абаһан уялгаяа дүүргэхэ хүсэд арга боломжотой байһан тухайгаа элидхэлшэд болон үгэ хэлэһэн хүнүүд тон зүбөөр тэмдэглээ. Теэд саашанхи арга боломжоёо хайшан гэжэ зүбөөр хэрэглэхэ, 1963 ондо абаһан уялгаяа дүүргэхын тулада юу хэхэб, ямар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлбэл таарамжатайб гэжэ экономическа талаараа баримталагдаһан дурадхалнууд хомор байба. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, совхозой партком отделенинүүдэй хамтын суглаанууды бэлэдхэл багатайгаар үнгэргэһэн байна. Дүрбэдэхи отделенидэ бэлэдхэл үгы байһан дээрэһээ суглаан хойшолуулагдаа.

Тиигэбэшье элидхэлшэд, мүн үгэ хэлэһэн хүнүүд дутуу дунданuудаа элирхэйлээд, 1963 ондо абаһан социалис уялгаяа бэелүүлэн, ажал хүдэлмэридөө эрид хубилалта хэхэ байһан тухайгаа мэдүүлбэд. Суглаан дээрэ жиирэй ажалшад, совхозой түрүүшүүл үгэ хэлэжэ, хурса шүүмжэлэл гаргаа, һонин дурадхалнуудые оруулаа.

Гурбадахи отделениин һаалишан Ц. Сахиева: манай гүүртын һаалишад коммунис ажалай гүүртэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидээд, урда урдынхиһаа эршэмтэй габшагайгаар ажаллажа байна. Малдаа бардам хүрэхэ үбһэ, тэжээл илангаяа өөһэдынгөө хүсөөр бэлдэдэг болохобди. Бүхы үнеэдээ искусственна аргаар үрэжүүлжэ, үнеэн бүриһөө тугал абаха, һү һааляа бүхы гүүртэзрээ дунда зэргээр 20 процентээр дээшэлүүлхэ гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 1700 литрһээ бага бэшэ һү һааха уялгатайбди.

КПСС-эй Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ ороһон манай гүүртынхид абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ.

Дүрбэдэхи отделениин кукурузашан И. Лужников: мяха, һү, нооһо болон мал ажалай бэшэшье продуктнуудые ехээр абахын тула тэжээл элбэгээр бэлдэхэ шухала. Илангаяа кукуруза ехээр тарижа, баян ургаса абаха хэрэгтэй.

Гэбэшье манай совхоздо жэлһээ жэлдэ кукурузын бага ургаса хуряагдана. Жэшээнь, нёдондо поли дээрээ наг шэбхэ тон багаар гаргаһанһаа боложо, гектар бүриин оройдоо 130 центнер кукурузын ногоон эшэ набша хуряаһан байнабди.

Мүнөө жэлдэ манай звенодо 70 гектар кукурузын газар даалгагданхай. Бидэнэр гектар бүриһөө 250 центнер кукуруза ургуулха уялга абанхайбди. Теэд энэ уялгаяа дүүргэхэмнай бэрхэшээлтэй болоод байна. Юундэб гэхэдэ, участогтамнай оройдоо 400 тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Һүүлшын үедэ бидэнэр поли дээрээ наг шэбхэ зөөхэеэ болёод, харин отделениие эрхилэгшэ В. Кирюхинэй захиралтаар гүүртэнүүдтэ үбһэ, тэжээл зөөнэбди.

Мүн манай совхоздо орооһо тарянай ургасань бага. Иимэ ахир байдалай шалтагааниинь юуб гэхэдэ, агротехникын заабари бэелүүлэгдэнэгүй ха юм. Энэ хэрэгтэ эрид хубилалта хэмээр болоо. Паар хахалха, хоёрлохо шухала, мүн механизаторнуудай ажалай түлөөһэн тухай асуудал шиидхэгдээгүй байһаар. Гектар бүриһөө хэды шэнээн ургаса абтанаб, тэрээнһээ дулдыдуулан механизаторнуудай ажалайнь түлбэриие тогтоохо гээшэ ехэ зүб.

Табадахи отделениин хонишон Д. Тагарова: манай отара 700 эхэ хонитой. Бидэнэр хонидоо бултыень искусственна аргаар үрэжүүлжэ, 1963 ондо хонин бүриһөө хурьга абахын түлөө тэмсэжэ байнхайбди. Мүнөө отарадамнай 400 гаран хурьга абтаад, тобир тарганаар түлжүүлэгдэжэ байна.

Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин ажалшадай уряа бэшэгтэй танилсаад байхадаа, манай отарынхид саашадаа улам эршэмтэйгээр ажаллахаар зоригжонхой.

Дүрбэдэхи отделениие эрхилэгшэ В. Кирюхин: үбһэ, тэжээл нилээд ехээр бэлдэбэшье
ха, үхэхэ үз
Энээниие эсэсла
ла. Имагтал хар
һан шалтагаанһа
лэй хүйтэниие а
сэд бэлэдхэлтэй
нагүйбди. Малша
ринарна һуралса
Энэ талаар зо
жэлтэд ехэ юум

Хүдөө ажахын
лаар хэлэхэ бол
хоздо нэгэ горит
хэбэртэй. Юуб г
нууд, заседани,
болоно. Тэндэ з
далнуудшье зүб
зэргын тогтоол
абтана. Теэд тэдэ
лүүлхын тулада
хэлэй, ойлгуулам
һулаар ябуулагда

Анаагай совх
Кубаниин ажалша
шаагаад, сугла
циалис уялга ба

АНААГАЙ
СОЦИАЛИС У

Краснодарай х
бинска үйлэдбэ
ажалшадай уряа
жа, бидэнэр, Ана
дэлмэришэд, мэрг
ба хаагшад 1963
лис уялгануудые

МАЛ А

Эбэртэ малай
һоо 5 процентээр
тоо 22 процент
1963 оной дүүр
4580 толгой эбэ
нэй тоодо 1550
Хонидой тоо то
тоодо эхэ хонидой
толгойдо хүрэхэ.
680 толгой гах
тай, 3250 шубу
тоо толгой иимэр
ла 100 эхэ мал
хурьга, эхэ гахай
шоонхо абахабди.

МАЛ АЖАЛАЙ П
АБАЖА, ГҮРЭН
ТА

1963 ондо сов
нер һү абаха, ү
литрһээ доошо б
хозой түрүү һаа
ва, Д. Бадмаева, С
добашина гэгш
2000—2150 кг.
уялга абаа.
7610 центнер
тоодо 7360 цент
шааха. Хонин бү
граммһаа доошо б
ха.

ТАРЯАН

Шэнэ газар а
гынгаа талмай 1
раар, тэрэ тоодо
нисын тарилга
Гектар бүриһөө
200 центнер куку
абахабди.
Үндэр ургаса
поли сабшалан
тонно шэбхэ, тар
поли дээрэ 20 м
зуун центнер ми
гэ оруулхабди.
6 мянган гект
зар, 800 гектар
лагдаха.

I. Үшөөтэй голой үер

△□△

Замай тэмдэглэл

△□△

Орьёл хадын хабшууһаа харьялан урдаһан Үшөөтэй горхоной адагта һуурижаһан нютагай ажахы Буряадай түрүүшын эрдэмтын нэрэ зүүхэдээл хамагта мэдээжэ бэлоһон юм. Тиигэбэшье арга боломжоор ехэшье һаа, хүнэй урдашье гараагүй, хойношье ороогүй, дунда зэргын шадалтай ажахы бэлэй. Иимэхэнээр саашадаашье оршон байхань магадгүй һэн.

Харин нёдондо жэлэй эхеэр партиин ЦК-гай мартын Пленум боложо, эндэ эрид хубилалтын эхи табигдаһан юм. Урдань малай эдихэ тэжээл дутамаг байһан ушар ажахыда, илангаяа мал ажалда туйлай ехэ хохидол ушаруулдаг байгаа. Имагтал энээнһээ боложо малай ашаг шэмэ багаар абтадаг, орооһо тарянайшье ургаса бага байдаг һэн гэжэ эндэхи колхозник бүхэн мүнөө ойлгожо абанхай.

Теэд малай тэжээл ехээр бэлэдхэхэ арга байгаа гээшэ гү? Эгээл энэ асуудалда мартын Пленум сэхэ харюу үгөө. Элбэг тэжээл бэлдэжэ абахын тула баян ургаса үгэдэг ургамалнуудые тариха, тиихын тула тарялангайнгаа талмайн гектар бүхэниие ашагтайгаар ашаглаха гэхэ гү, али тарялангайнгаа хубаарилгые нарин нягтаар, эзэн ёһоор хаража, зохихо хубилалтануудые хэхэ ёһотой болоо һэн. Гэбэшье энэ хэрэгые бэелүүлгэ түрүүшын сагта ехэ бэрхэшээлтэй байгаа. Зарим нэгэн энэ хубилалтын удха шанарые, ямар үрэ үгэхэб гэжэ ойлгоогүй, нүгөөдүүлынь хуушан заншалдаа дадажа, дүжэршэһэн хадаа зааханшье хубилалтаһаа маргашаха, айха байба. Гадна хубилалтын аша туһатайда этигээгүй, юрэдөө альга хооһон үлэнхаар, бага ургаса үгэдэгшье һаань, ногоон һолоомоёо таримал байгаа һаамнай, манда хүрөө гээд нэтэрхэшье хүнүүд бии һэн. Эдэ бүгэдые дабажа гарахын тула ехэхэн хүсэл оролдолго гаргагдаһан байха.

Нэн түрүүн колхозой үргэн олониитэ гэшүүдые этигүүлжэ, зоригжуулжа шадаха хэрэгтэй болоо һэн. Энэ хэрэгтэ бүхы коммунистнууд, колхозой эдэбхитэд элсүүлэгдээ. Ойлгуулалмжын хүдэлмэри ябуулһанай эсэстэ нэгэ иимэ тон һонирхолтой юумэн тодороо бэлэй.

Колхозой үнинэй гэшүүн Цырендоржо үбгэн нэгэтэ правленидэ ерэжэ:

— Таанад, энэ юугээ хүлхидэнэ гээшэбта? Тарялангаа ехэ болгоохо гээшэтнай хүдөөгэй хүн бүхэндэ ойлгосотой юумэ аабза. Харин юугээ ехээр тариха гээбта? Урдань бидэнэр байгаалиһаа айжа, оршон хайрадань, мүн өөрынгөөшье хүсэндэ этигэнгүй, ногоон һолоомо тарижа, малаа ондо оруулхые хүсэдэг байгаабди. Тиихэдээ энэ залхуу хүнэй ургамал гэжэ үшөө бэеэ наадалжа байгша бэлэйбди. Энэ заншалаар саашаа ябаа һаа, холо ошохогүйт. Манай эндэ шэниисэ муу ургаха гээшэ худал. Юрэдөө буряад зон гээшэ малшадшье, таряашадшье байһан юм. Хүсэ гаргаад байбал, шэниисэшье, кукурузашье ургажа болохо юм.

Колхозник үбгэнэй энэ хөөрөөе дуулаад байхадаа, Үшөөтэйн хүтэлбэрилэгшэд түрүүшэгээр гайхалдаһаншье байгаа: эгээл иимэ үбгэд урдань шэнэ юумэн гэхэдэ, буруу харахаһаа байтагай, таһа арсадаг бэлэй, харин энэ үбгэн юугээярижа оробоб?

Теэд үбгэшүүлэй абари зан иимэл хамнай даа. Һанажа, сэдьхэжэ ябаһан, хэдэн хоног удаагаар нойргүй болотороо эзэлэгдэһэн һанал бодолоо түрүүшын һалхинда табижархихань үхибүүн зан гаргаһантай адли бэшэ гү? Түрүүн өөһэд хоорондоо һайса шэбшэжэ, али бүхы талаһаань бодожо үзөөд, «ноёдто» ошохо хэрэгтэй ха юм. «Ноёднайшье» залуушагууд даа, үшөө юун гэжэ хэлэхэб?

— Энэмнай үнөөхил манай хэлэхэ үгые хэлэжэ ябана бэшэ гү?—гэжэ «ноёдынь» хүлеэн абаад, үшөө олон янзын асуудалда харюу абаһан байха.

Иигэжэ тарялангай хубаарилгые шэнэдхэн һайжаруулха тухай партиин сэсэн мэргэн хараа бодол арад зонойнгоо сээжэ зүрхэнэй шэмэгые таажа, ажахы бүхэнэй тодорхой зорилго болгон табиһаниинь энээхэн баримта дээрэһээ элихэнээр харагдаа. Мүн ажахыгаа эрхилхэ талаар горитойхон хубилалта хэхэ шухала болоод байһаниие хамтын хэрэгэй түлөө һаналаа табидаг ажалша бүхэн мэдэрһэн, хүлеэһэншье байһаниинь иигэжэ элирбэ. Энээнэй һүүлээр колхозой хүтэлбэрилэгшэдшье дали ургажа, хараалһан түсэбөө бэелүүлжэ эхилээ һэн.

Урда жэлнүүдтэ оройдоол 2 мянга зааха үлүүхэн тарилга хэжэ, тэрэнэйнгээ 800 гектарые обёосоор эзэлдэг һаа, нёдондо жэл гансахан шэниисэ 1716 гектарта, кукуруза—810, ячмень—840, горох болон бобыта ургамалнууд—97 гектарта таригдаһан юм. Хамта дээрээ 3763 гектар газарта тарилга хэгдээ һэн. Иигэжэ нэгэ жэлэй туршада тарилгаяа хоёр дахин ехэ болгоохо гээшэ тиимэ амар хэрэг бэшэ ааб даа: хүдэлмэришэ хүсэн, машина техника дуталдаха болон мүнгэ зөөришье ехээр хэрэглэгдэхэ байгаа. Энээнэй түлөө «түрүүлэгшын, правлениин тархи үбдэг лэ» гээд һуунгүй, харин хамтынгаа хэрэгэй түлөө хүсэеэ нэгэдүүлхэдээ, колхознигууд «хадые урбуулха» шадалтай боложо, хүсэһэн хүсэлөө дүүргээ, зориһон харгыгаа дабаа. 1961 ондо арайхан гэжэ 8339 центнер орооһон абтаһан байгаа һаа, 1962 ондо 27706 центнер болоо. Дүрбэ дахин шахуу ехэ. Тиихэдэ силос 14500 центнерэй орондо 82580 центнер дарагдаа. Мал ажалай ашаг шэмэ гүрэндэ худалдаха түсэбөө колхозой дүүргэһэнэй эшэ үндэһэн малай тэжээл гэжэ хүтэлбэрилэгшэдһөө гадна, колхозой бүхы гэшүүдэй бүхөөр хадуужа абаһаниие үшөө дахин онсолон тэмдэглээ. Иигэжэ түрэл партиимнай заабари үргэн олониитын зүгһөө халуунаар дэмжэгдэжэ, бодото хэрэгүүдээр бэелһэнэй нэгэ жэшээ иимэ.

1962 ондо болоһон КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүд энэ ажахын саашанхи хүгжэлтэдэ баһал ехэхэн түлхисэ үгэбэ. Хүн зоной хөөрэлдөөншье тад ондоо болонхой: бүтэхэ гү даа, али үгы гү тэһэн марганги үгэнүүдэй орондо тиимэ зорилго бэелүүлхын тула ямар арга боломжо бииб, тиигээ-иигээ һаа яахаб гэһэн һанамжа, дурадхалнууд олошороо. Эдэбхитэй, оролдосотой гэшүүдһээ гадна, эгээл жиирэй, урдань «а» гэжэ ама гарадаггүй хүнүүдһээшье иимэ һанамжануудай ородог болоһон ушар олониитын эдэбхи үүсхэлэй, хамтын хүсэнэй бурьялан бадаржа байһаниие гэршэлнэ бэшэ аал?!

Колхозой гэшүүд мүнөө Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска управлениин ажалшадай бэшэгые зүбшэн хэлсээд, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ бүгэдөөрэн оролсохо гэжэ шиидэе. Тиихэдэ ажалша бүхэн тодорхой уялга даажа абаад, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо бүгэдэ арадай хэрэгтэ хубитаяа оруулхаар бэеэ зэһэнэ. Тиигэжэ 5500 центнер мяхан, 10600 центнер һүн энэ жэл гүрэндэ тушаагдаха юм. Энэнь нёдондонойхиһоо нилээд ехэ. Мүн шэниисэ 3100 гектарта гэхэ гү, ал
хиһээ 2 дахин ш
900 гектарта, яч
та таригдаха.

Энэ колхозой
гын түрүүшын
гэшүүдэйнь анха
малай ашаг шэмэ
гүйгөөр аад, баг
абахаб гэһэн шу
дуулагдана. «Б
һурая!» гэһэн у
ша бүхэнһөө ду
гүүртэ, отара бү
до ороод, хамтын
оршоёо, гаргаша
нягта тоо бүрид
хозой эрхим хон
ваан Бадмажапо

— Бидэнэр, хо
ехээр аад, бага
ха ёһотойбди. О
хамтын нэгэ тү
жо бусааха зори

Иимэ бодолто
нишон бүхэн, б

Ажахын хүгж
үшөө нэгэ бар
1961 ондо кол
662,3 мянган ту
гэрһэн жэлдэ 8
хэриг болохоор
хын хүгжэл
та гэшүүдэйнь
жарна. Һүүлэ
доһон шэнэ
гэрнүүд, шэнэ
хоной шэнжэ ту
дөө тосхоной
талаһаашье хү
һэн энэ ушар
мүн. Улаан ш
хөөрэжэ, хабар
халаар амилха
дайда үнгэ бүр
дэдэг. Тэрэгэн
ной ажахы үдэ
жа байна.

(Үргэлжэл
га

...фсоюзуудай XIII съездын угтамжада

△□△

В. ШЕВЧЕНКО,
профсоюзуудай областной Советэй түрүүлэгшэ

△□△

...октябриин 28-да ...фсоюзуудай XIII ... гэлэн тогтоол ... Энэ хадаа ... ажабайдалда ... шанартай. Съезд ...эдһээ хойшо ..., совет арадай ...үдэлмэриин дүн ...коммунизм үргэн ... байгуулжа ...профсоюзуудай зо...аралагдаха юм. ...профсоюзуудай бү...үдэлөөндэ ехэхэн ...

...бэлэдхэлэй үедэ ... организацинууд ...дэй, инженерно-...үдэлмэрилэгшэдэй ...агшадай хүсэ КПСС-эй ЦК-гай ...ленумэй түүхэтэ ...үүдые хэрэг дээ...хын түлөө элсүүл-...үнөө республикы-...ад долоон жэлэй ...зорһоонь урид ...түлөө шармайн ...йна. Үнгэрөөшэ ...ленна предприя-...й коллективүүд ...дукци гаргаха тү-...роцент дүүргэжэ, ...үур 8942 миллион ...родукци гаргаа.

...тагай ажалшад ...эшэ амжалта гуй-...ликымнай совхо-...ингөө амбаарта ...центнер оробһо та-... Краснодарска хи-... Лабинска үйлэд-...равлениин хүдөө ...ашадай үүсхэлээр ...он бусад продукт-... ехээр абаха, гү-...дахын түлөө со-...сөөн хаа хаанагүй ...гэржэ эхилбэ.

ЦК-гай ноябриин ...офсоюзуудай урда ...зорилгонуудые та-...ай шиидхэбэриин ...союзуудай хүтэл-...ганиудые шэнээр ...ушар энэ зорилго-...алтатайгаар бэе-... боломжо олгоно. ...дбэриин управле-... профсоюзуудай ...болохо юм. Эдэ ... совхозуудай бо-...ажахын продукци ...гада хамаатай ...уудай профсоюзай ...нуудые хүтэлбэ-...

...жэл республикы-... совхозууд гүрэндэ ...ын продуктнуудые ...дэ худалдаха тү-...удаа дүүргээ һэн. ..., Чисаанын совхо-... гүрэндэ мяха ...түсэбөө 103 про-...9 процент дүүргэ-... Тиихэдэ Саянай ...һү худалдаха тү-...роцентдэ хүргэһэн ...алтада тэндэхи

профсоюзуудай организацинуудай үүргэ бага бэшэ.

Республикымнай совхозуудаар ажалай түрүүшүүл олоороо ургана. Тэдэнэй заримыень дурдаха болоо һаа: нёдондо жэл кукурузын баян ургаса абажа, 2000 толгой үнеэдые эдеэлүүлжэ, 4 миллион литр һү һаажа болохо 15611 тонно силос дараһан Суулгын совхозой кукурузашад Дамба Жамаев, Николай Кондратюков, жэлэй туршада даалгагдаһан үнеэн бүриһөөнь тус тустаа 2330—2591 литр һү һааһан Ивалгын туршалгын жэшээтэ ажахын һаалишад Надмит Ванчикова ба Бабасан Линхобова, Нарһатын совхозой — Цырендулма Цыденова, 100 эхэ хонин бүриһөө 99 хурьга абажа түлжүүлһэн Дэрээнэй совхозой хонишон Чимит Будаева, 445 гахай шахажа, тус бүриень 75—80 килограмм шэгнүүртэй болгоод гүрэндөө тушааһан Саянай совхозой гахайшан Сверкунов болон бусад болоно. Эдэ түрүүшүүлэй дүй дурщэлые бүгэдын шадабари болгохын түлөө һайнаар тэмсээ һаа, республикамнай 1962 ондо гүрэндэ мяха, һү худалдаха түсэбөө заатагүй дүүргэхэ бэлэй.

Профсоюзуудай XIII съездын хүндэлэлдэ хаа хаанагүй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрхэ ёһотой. Хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэришэн, алба хаагшадай профсоюзай областной комитет, совхозуудай профсоюзай организацинууд ажахы бүхэнэй байдал гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ, хэды шэнээн гаргашатайгаар һү, мяха, нооһо, орооһо таряа болон бусад продуктнуудые абанаб гэжэ тооложо байха болоно. Гээгдэлдэ ороһон фермэ, отделенинүүдые түрүү зэргэдэ гаргахын түлөө шухала хэмжээнүүдые абаха, тэрэ хэрэгтэ профсоюзай эдэбхитэд—түрүү механизатор, кукурузашан, һаалишадые хабаадуулха хэрэгтэй. Профсоюзай организацинууд илангаяа малай үбэлжэлгэ, түл абалга эмхитэйгээр үнэгэргэхэ, хабарай тарилгада һайнаар бэлэдхэхэ уялгатай.

Малай үбэлжэлгэ, түл абалгын үедэ Чисаанын совхозой профсоюзай организаци (түрүүлэгшэнь нүхэр Жамбалов) ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна. Өөһэдынгөө эдэбхитэдэй хүсөөр түл абалгын ямараар үнгэржэ байһые шалгажа, цехүүдэй комитедэй гү, али рабочкомойнгоо заседани дээрэ хаража үзөөд, шухала хэмжээнүүдые абана. Тус профсоюзай организаци техникэ заһабарилга дээрэ хүдэлжэ байгшадай дунда социалис мүрысөө һайнаар эмхидхээ. Тиихэдэ Онохойн совхоз тад ондоо байдалда байха юм. Тэндэхи профсоюзай организаци (түрүүлэгшэнь нүхэр Савинов) мал ажалай продукци ехээр абадаг болохын түлөө социалис мүрысөөе хүтэлбэрилнэгүй, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар мүртэй юумэ хэнэгүй.

Профсоюзуудай XIII съездын хүндэлэлдэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ зуураа, профсоюзай организацинууд коммунис ажалай түлөө мүрысөөндэ анхаралаа ехээр хандуулжа байха зорилготой. Мүнөө энэ мүрысөөндэ республикымнай 84 мянга гаран хүн хабаадаанхай, 12 предприяти, 375 бригада, цех болон халаанда коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой, 20 мянга гаран хүн коммунис ажалай ударнигууд болонхой.

Ажалшадай үүсхэл орсолдолго һалбаран бадарна. Мүнөө республикымнай предприятинуудаар 54 гаран ниитын конструкторска бюро, экономическа шэнжэлэл хэхэ 17 бюро, 200 гаран творческо комплексно бригаданууд, 13408 хүдэлмэришэн, инженер, технигүүд болон алба хаагшадай хабаадалгатай 734 үйлэдбэриин саг үргэлжын зүблөөн хүдэлжэ байна. Үнгэрөөшэ жэл 7100 уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод 8460 дурадхал оруулаа. Иимэ ехэ ниитын хүсэн үйлэдбэриин арга боломжо зүбөөр хэрэглэхэ, техническэ дэбжэлтэ хүгжөөхын түлөө тэмсэжэ байна.

Гэхэтэй хамта, профсоюзай организацинуудай хүдэлмэридэ горитойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Олонхи предприяти, барилгын болон совхозуудай профсоюзай организацинууд экономико, техникэ, үйлэдбэри эмхидхэхэ асуудалда анхаралаа һайса хандуулнагүй, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө оролдоногүй, үйлэдбэриин түсэб табилгада һулаар хабаадана, промышленность, хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ талаар горитой хэмжээ абанагүй. Имагтал энээнһээ боложо, 1962 ондо республикымнай 15 предприяти ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргэбэгүй. Зарим предприяти, барилганууд үйлэдбэриингөө хүсэ шадал, машина техникэ һайнаар хэрэглэнэгүй. Тиимэһээ мяха болбосоруулдаг предприятиин бүхы хүдэлмэришэдэй 73 процент, барилгын материалнуудай —70 процент, машина бүтээлгын—55 процент, модоной болон модо болбосоруулдаг промышленностиин—41 процентнь бар хүсөөрөө ажал хүдэлмэреэ бүтээдэг байна. Энээние усадхахын тула профсоюзай организацинууд машина, техникэ зүбөөр хэрэглэхын, үйлэдбэри дээрэ механизаци, автоматизаци нэбтэрүүлхын түлөө шанга тэмсэл эмхидхэхэ уялгатай.

Хүдэлмэришэн бүхэнэй түсэб, даабаряа ходо дүүргэжэ байхын тула али болохо арга боломжо байгуулха тон шухала. Энэ талаар Локомотиввагонно заводой үрэмдэгшэ Александра Васильевна Грехнева тон үнэтэй үүсхэл гаргаа. Хэдэ хэдэн техническэ-эмхидхэлэй шухала хэмжээ ябуулгануудые хэрэглэһэнэй ашаар нүхэр Грехнева өөрынгөө түсэб даабари ехэ болгохо гэжэ шиидээ юм. Тэрэнэй үүсхэлые тус заводой 600 гаран хүдэлмэришэд дэмжээд байна. Иимэ һайшаалтай үүсхэл гансашье энэ заводто эхилээ бэшэ. Цакидай Петр Сомсиковой хүтэлбэрилдэг ашагта малтамал бэдэрдэг бригадын гэшүүд ажал хүдэлмэриингөө эмхидхэл һайжаруулһанай ашаар ажалай бүтээсэ 5 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн дурадхал оруулаа.

Болохоёо байгаа РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй болон нютагай Соведүүдэй һунгалтын хүндэлэлдэ хаа хаанагүй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. Ажалшадай политическэ, ажалай дэбжэлтэдэ түшэглэн, профсоюзай организацинууд гүрэнэй түсэб дүүргэлгэдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ, үйлэдбэриин арга боломжо зүбөөр хэрэглэлгэдэ, предприяти, барилга, совхозуудай ажал хүдэлмэри һайжаруулгада хамаг хүсэеэ зорюулха уялгатай.

ШЕФҮҮДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэ бүгэдэ арадай хэрэг. Коммунис партиингаа табиһан энэ зорилгые бодото дээрэнь дүүргэхын тула бүхы совет араднай оролдоно. Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо гэжэ хүсэ шадалаа элсүүлжэ байһан колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэдтэ городой промышленна предприятинуудай коллективүүд ехэхэн туһа хүргэнэ.

Улаан-Үдын «Электромашина» заводойхид хүдөө ажахын халуун үе сагта Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо шадал зэргээрээ туһалдаг, хүдэлмэришэдые эльгээдэг. Гадна культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые бариха, хэрэгтэй зүйлнүүдээрнь хангахые оролдоно. Нёдондо тус заводой хүдэлмэришэд Баруун-Харганаа нютагта культбазын гэр бодхооһон байгаа. Энэ культбазые барижа дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, байгша оной эхеэр тэрэниие штукатурдаха, сагаадаха ажал хэгдээ. Таня Вахрушевагай хүтэлбэрилдэг 10 хүнһөө бүридэһэн бригада январь соо ехэ ажал бүтээгээ. Тэдэнэр культбазын гэр сагаадаа, шэрдээ. Мүн эндэ хэрэгтэй түхеэрэлгэ тодхоггожо бэлэн болохонь дүтэлөө.

Тус бригадынхид һунгалтын үдэр болотор хонишодто һайн культбаза бэлэглэхээр оролдожо байнхай. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд тухай анхарал оролдолго гаргаһанайнь түлөө тус заводой коллективтэ баяр хүргэбэ.

А. Баендуев.

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тула мүрысэжэ байһан мяханай комбинадай хүдэлмэришэд энэ жэлэй январь һарынгаа түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргээ. Комбинадай завод, цехүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ консервнэ заводойхид түрүүлжэ ябана. Эндэхи ашаа тээгшэдэй бригада һунгалтын үдэрэй хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгардаг болонхой. Тус бригадын гэшүүн, РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха 783-дахи Октябрьска һунгуулиин окружной комиссиин гэшүүн Иван Васильевич Большаков халаанайнгаа даабари 130 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ. Зураг дээрэ (баруун гарһаа хоёрдохинь): И. В. Большаков ашаа тээгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Түрүү токариин уялга

...ажалай ударник ...рисюк «Электро-...водой электроме-...хэй эгээл эрхим ... сууда гараһан. ...тель бүтээлгэдэ ... шухала деталь-... шанартайгаар бэ-...үү токарь техни-...татагүйгөөр ажал-...һэн продукцяа ...гаар тушаадаг ...нэй.

... халаанайнгаа ...ндо 125—130 про-..., ганса эрхим ...родукци бүтээнэ. ...жалта хайшан гэ-... гахэдэ, 163-дахи ...токарна станогоо ...лана, техническэ ...өөр эмхидхэнэ. ... сагай минута ...татайгаар хэрэг-...оо бүтээсэ ехэтэй-..., долоон жэлэй ... туршада ажа-...ые 15 процен-...хэ, бүтээн гар-...инигаа өөрынь ...роцентээр доошо-... уялга тэрэ аба-

ба. Энэ уялгаяа хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулхаар шиидэһэн түрүү токарь һунгалтын үдэрэй ажалай вахтада жагсаад, хэлэһэн үгэдөө хүрэхөөр ажаллажа байна. Гадна нүхэр Борисюк электродвигатель бүтээлгэдэ хэрэглэгдэхэ нэгэ шэнэ деталь шудалжа эхилээд, 15 роторно валнуудые эрхим шанартайгаар бүтээжэ эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник Василий Борисюк ажалдаа.

Н. Деминой фото.

...мянган түхэригэй продукци

...соо болохо һун-...элэй вахтада ...ан-Үдын шэлэй ...аһан заводой ... шэнэ амжалта ...өөр долоон жэ-...жэлэй түрүүшын ... болзорһоонь ... оролдожо, ва-... бүтээн гарга-...6,9 процент хүр-... гадуур 31 мян-... продукци үйлэд-...

... Буряадай АССР-... Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ бутылка хэдэг цехэйхид түрүүлжэ ябана. Январь һарынгаа даабариие 121 процент дүүргэһэн тус цехэйхид бүри ехэ амжалта туйлахын тула мүрысэнэ. Шэл отолхо, багсалха цехэй хүдэлмэришэд эршэмтэй ажалаараа мүн лэ шалгарна. Нүхэр Ф. С. Бажинагай хүтэлбэрилдэг цехэйхид январиингаа түсэбые 107,7 процент дүүргээ, түсэбһөө гадуур 27 вагон шэл багсалжа шадаа. Ахалагша мастер Тамара Ивановна Титова, машинист Александр Филиппович Подойницын, шэл шанагша Павел Никитович Корнеев гэгшэдэй халаан даабариһаа гадуур 6 вагон шэл үйлэдбэрилэн гаргажа, социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараа.

Ажалай вахтада жагсаһан тус заводойхид һунгалтын үдэрые һайн бэлэгтэйгээр угтаха гэжэ мүрысэжэ, амжалтаа арьбадхан ажаллана.

К. Исаков.

ХИЛЫН СААНАҺАА

МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай сесси

УЛААН-БААТАР, февралиин 8. (ТАСС). МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай дүрбэдэхи сесси мүнөөдэр эндэ нээгдээ. МНР-эй арадай ажахые болон культурые 1963 ондо хүгжөөхэ түсэбые, республикын 1963 оной бюджедые депутадууд зүбшэн хэлсэхэ, баталха, тэрэшэлэн орон дотор арадай гэгээрэлэй хэрэг саашадань хүгжөөхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ байна.

Арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб тухай сесси дээрэ элидхэл хэхэдээ, МНРП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. Моломжамц 1962 ондо республикын туйлаһан амжалтанууд тухай хөөрөө. Малай тоо хахад миллион толгойгоор олон болоо, тарилгын талмай 14 процентээр нэмээ, тиихэдэ МНР-тэ орооһо таряа ургуулан абалга нёдондо жэлдэ, 1961 онойхитой сасуулбал, 29 процентээр ехэ болоо.

1963 ондо МНР-эй арадай ажахые болон соёл культурые хүгжөөхэ түсэбэй проект тухай элидхэлшэ удаань хэлэһэн байна.

США-гай президент Дж. Кеннеди пресс-конференци хэбэ

ВАШИНГТОН, февралиин 8. ТАСС-ай корреспондент М. Сагателян иигэжэ дамжуулна:

Советскэ Союз « добтололгын» буу зэбсэгүүдые Кубаһаа хүсэдөөр гаргажа абаашаа гэжэ США-гай президент Дж. Кеннеди үсэгэлдэр пресс-конференци дээрэ мэдэрһэн байна.

«Кубын зүгһөө тохёолдохоор аюул» үнгэрэгшэ жэлэй октябрьһаа хойшо бага болоо гэжэ Кеннеди хэлээ. Гэбэшье Кубада үлэһэн «советскэ сэрэгэй хэрэгсэлнүүд болон техническэ хүдэлмэрилэгшэд» США-гай правительствын һанаа сэдьхэл нилээд ехээр зобооно гэжэ президент мэдүүлээ.

Кубын газар дээгүүр Америкын сэрэгэй самолёдуудай тагнуулай ниидэлгэ хэдэг байһые буруушаажа Кубын правительствын ООН-до хандаад байгаа һаань, США ямар хараа бодол баримталха байнаб гээд корреспондентнүүдэй нэгэн Кеннедиһээ асуугаа. «Иимэ асуудалай табигдаад байгаа һаань» Холбоото Штадууд энэ асуудалда һонирхохо гээд президент харюусаа.

Франциин правительствын гадаадын политикада хамаатай асуудалнуудта харюусахадаа, де Голль «НАТО-до һүгэдэдэггүй юм» гээд Кеннеди хэлэһэн байна. Франциин ябуулга баруун гүрэнүүдэй нэгэдэлые һуларуулха гэжэ тэрэ үнэндөө мэдэрһэн байна. Президентын һанамжын ёһоор, Баруун гүрэнүүдэй можо боложо хахаралга ехэ аюултай байха болоно.

Европын «Юрэнхы дэлгүүртэ» Англиин орохо тухай асуудалаар болоһон хэлсээнүүдэй дүнгүүд Холбоото Штадуудай һанаа зобооно гэжэ пресс-конференциин үедэ президент мэдүүлээ.

Э. Герхардсенэй мэдүүлгэ

ОСЛО, февралиин 8. (ТАСС). НАТО-до ородог оронуудта, тэрэ тоодо Норвегидэ, сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ программын ёһоор, өөрынгөө дамжуулан үгэһэн ядерна зэбсэгүүдые ядерна дайшалхы һомонуудаар хангаха тухай тэдэ оронуудтай Америкын засагаархид нюуса хэлсээ хэжэ байна гэһэн зар тунхаг хэблэлдэ гарадаг болоо гээд «Дагбладет» газетэ бэшэнэ.

Тэрэ зар тунхагһаа уламжалан, газетын корреспондент Норвегиин премьер-министр Э. Герхардсендэ асуудал табиһан байна. Премьер-министр иигэжэ мэдүүлээ: «Ямаршье иимэ дурадхал Норвегидэ оруулагдаагүй. Өөрынгөө газар дээрэ атомна зэбсэгэй бии байхые Норвеги хүсэнэгүй гэжэ тэрэ мэдүүлээ һэн гэжэ нэмээжэ хэлэхые би хүсэхэ байнаб».

Николя Арман Мартиникын компартиин генеральна секретарь болобо

ПАРИЖ, февралиин 8. (ТАСС). Мартиникын компартиин ЦК-гай орган болгшо «Жюстис» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Мартиникада МКП-гэй ЦК-гай үргэн пленум январьда болоо.

Камиль Сильвестрэй наһа бараһан дээрэһээ, Мартиникын компартиин генеральна секретаряар Николя Арманиие ЦК-гай пленум һунгаа.

Мартиникадахи политическэ байдал болон партиин зорилгонууд тухай асуудалые пленум мүн лэ хаража үзөө.

Ирагта сэрэгэй урбалта болобо

ПАРИЖ, февралиин 8. (ТАСС). Мүнөө үглөөгүүр эртэ Ирагта гүрэнэй урбалта болоо гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ. Армиин офицернүүд засагые өөһэдынгөө гарта абаад, Ирагай революциин национальна соведэй байгуулагдаһан тухай соносхоо. Түрүүшынгээ коммюнике соо тус совет иигэжэ мэдүүлээ. «1958 оной июлиин 14-нэй революциин бодото уг зорилгые туйлаха гээшэ соведэй зорилго болоно».

Восстани хэгшэдтэй Хаббаниин болон Киркугэй гарнизонууд нэгэдээ.

Национальна соведэй шиидхэбэриин ёһоор, 18 дээдэ зэргэтэ офицернүүд, тэрэ тоодо урдын сэрэгэй губернатор Ахмед Салах Абди сэрэгһээ сүлөөлэгдэһэн байна. Премьер-министр Касемэй хуби заяан тухай юуншье мэдэгдэнэгүй.

ПАРИЖ, февралиин 8. (ТАСС). Ирагай бүхы аэродромуудые хааха, ороной газар дээгүүр самолёдуудай ниидэлгые болюулха, Ирагай бүхы хилые хаажа, хүнүүдэй ябалгые болюулха тухай Ирагай революциин национальна соведэй захиралтые Багдадай радио дамжуулаа гээд Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

Ирагай армиин шэнэ гарнизонууд болон частьнууд восстани хэгшэдтэй нэгэдээ. Дүрбэн бронетанкова полк, Багдадай сэрэгэй училищи, Мосулдахи агаарай-сэрэгэй баазын гарнизон, Ирагай армиин бусад подразделенинүүд урбалтада хабаадагшадые дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлээ гээд Багдадай радио мүн лэ мэдээсэһэн байна.

Ирагтахи гүрэнэй урбалтын ямар шэнжэтэй байһан тухай тогтоходоо, «Багдад Каир хоёрой хоорондохи харилсаа һайжаруулха» гээшэ урбалтын зорилго болоно гээд Франс Пресс агентствын Берудтэхи корреспондент багсаана. Урбалтада хабаадагшад «президент Насерай, арабска национализмын үзэл баримталагшадай талые барина» гээд нүгөөдэ мэдээсэл соонь хэлэгдэнэ.

КАИР, февралиин 8. (ТАСС). Ирагай революциин национальна соведые толгойлогшоор, шэнээр байгуулагдаһан национальна гвардиин командалагшаар полковник Абдель Керим Мустафа томилогдоо гэжэ Багдадай радио мүнөөдэр соносхоо гээд МЕН агентство дамжуулна.

Англиин ээзд баяшуул Москва орохоёо ниидэн гараба

ЛОНДОН, февралиин 8. (ТАСС). Москвада аяншалжа, совет ниислэлэй үзэсхэлэн һайхан юумэнүүдтэй танилсахын тулада Англиин бүлэг ээзд баяшуул, хамта 170 хүн советскэ «ТУ-114» самолёдоор мүнөөдэр ниидэн гараа.

Промышленностиин ээзэй, банкирнуудай, аралжаа наймаашадай энэ бүлэгые Англиин эгээн томо газетнэ нэгэдэлнүүдэй нэгэнэй түрүүлэгшэ Р. Томсон толгойлно.

Ниидэхынь урда тээ аэродром дээрэ уулзалга болоо. Тэрэ уулзалгын үедэ Рой Томсон СССР-һээ Великобританида байдаг посольствын советник А. И. Романов хоёр үгэ хэлэхэдээ, энэ аяншалга Англи СССР хоёрой хоорондохи харилсаа һайжаруулгада, худалдаа наймаанай болон соёл культурын холбоо барисаа үргэдхэлгэдэ туһалха гэжэ онсолон тэмдэглээ.

Хилын саана гаралтай болобо

«Манай эгээл һайн нүхэр» гэһэн гаршагтай номые эдиршүүлдэ зорюулжа «Залуу гварди» хэблэн һаяшаг гаргаа һэн. Надежда Константиновна Крупскаягай хэлэһэн үгэнүүдэй, бэшэһэн дурдалгануудай элдэб хубинууд энээн соо оруулагдаба. Газетымнай хуудаһанда 1962 оной декабриин 25-да аха дүүнэр тухайнь нэгэ хуби үгтэһэн байна.

Мүнөө тэрэнээ үргэлжэлүүлэн, Прага, Мюнхен, Лондон хотонуудта В. И. Ленинэй байһан тушаа Н. К. Крупскаягай хөөрөөе толилбобди.

ПРАГАДА, МЮНХЕНДЭ

Москвада байһан эжыгээ Питер абаашажа түбхинүүлээд, өөрөө хилын саана зорижо гарабаб. Теэд Владимир Ильичые Модрачек гэжэ обогтой болоод Прагада ажаһууна гэжэ һанаад, тэрээ руу шэглээ һэм.

Телеграмма үгэһэн байгааб. Прагада ерэн гэһээмни, хэншье угтабагүй. Хүлеэжэ хүлеэжэ, гайхаһандаа нэгэ үндэр гэгшын малгайтай улаашаниие хүлһэлжэ, зөөри хогшолоо тээгээд, һууриһаа хүдэлбэбди. Хүдэлмэришэдэй байдаг кварталай нэгэ нариихан гудамжада ерэбэбди. Мантан томо байшангай сонходо табяатай ехэ олон зөөлэн дэрэнүүд һалхинда һэргээгдэжэ байгаа бэлэй...

Тэрэ байшангай дүрбэдэхи дабхар өөдэ гүйдэлөөрөө гарабаб. Сагаахан шарайтай чех эхэнэр үүдэ нээгээд үгэбэ. «Модрачек, герр Модрачек хаанаб?» гээд дабтан асуусагаанаб. Тиихэдэмни, «Модрачек гээшэтнай билби даа» гээд, хүдэлмэришэн хүн гаража ерэбэ. Урдаһаань юушье гэхээ ойлгожо ядашоод: «Үгы, минии үбгэн бэшэл» гэжэ хэлэһэнээшье мэдэнгүйгөөр ама гаражархибаб. Тиигэһээр байтар Модрачек юунэй болоһые ойлгобо хэбэртэй. «Та иихэдээ герр Ритмейерэй нүхэрынь гээшэ алтайт даа. Мюнхендэ байдаг тэрэ хүн намаар дамжуулжа, Уфа хото руу элдэб ном, бэшэг эльгээһэн юм» гэбэ. Бүхэли үдэрөө тэрэ Модрачегайда үнгэргэбэб. Урод орондо боложо байгаа хүдэлмэришэдэй хүдэлөөн тухай хөөрэхэдэмни, гэрэй эзэн Австрида боложо байгаа һониниие яриба. Һамганиинь өөрынгөө оёһон, хэһэн юумэ харуулжа, чех зоной эдидэг хоолоор хүндэлбэ.

Нэхы дулаан дэгэл үмдэнхэй, Мюнхен хото ороо һэм. Тэрэ үедэ хүн зон бултадаа нимгэн платьяар ябадаг болоһон байба. Энээнэй урда тээ һургаал абаһан хадаа, хамаг юумэеэ вокзал дээрэ хадагалуулаад, трамвайда һууһан бэеэрээ мүнөөхи Ритмейер гэдэг хүнииень бэдэрхэеэ гараа һэм.

Тэрэ гэрынь арай гэжэ олоходомни, № 1 байрань пивэ наймаалдаг газар байжа байба. Үндэр шэрээгэй саана зогсожо байһан нэгэ бүдүүнһээ бүдүүн немец хүндэ хандаад, Ритмейер гээшыень һурабаб. Баһал хэрэгни буруу һүрэбэ ёһотой даа гэжэ зүрхэ алдаһаар байтарни, «Тэрэтнай билби даа» гэжэ мүнөөхи хүн харюусаба. Гэдэргээ унашан алдаад: «Үгы, энэ минии үбгэн бэшэл» гэжэ аман соогоо гүбэрбэб.

Юунэйшье болоһые ойлгохоёо болишоод, урдэ урдаһаа харалсан зогсобобди.

Тиигэжэ байтарнай Ритмейерэй һамганиинь орожо ерэбэ. Намайе харахатайгаа зэргэ ойлгоод: «Энэмнай герр Мейерэй нүхэрынь ха юм даа, Сибирьһээ ерэхэ юм гээд лэ хүлеэгшэл, би таниие хүргөөд үгэһүү» гэбэ.

Тэрэ Ритмейерэй һамгые дахаад, томо байшангайнгаа саада хашаа соохи, хүн зоной байдаггүй янзатай нэгэ гэр руу шэглэбэбди. Үүдэ нээгээд, зосоонь орон гэһээмнай, Владимир Ильич, Мартов, Анна Ильинична гурбан столой саана һуужа байбад. Дахуулжа асарһан эхэнэртээ баярыешье хүргэхэеэ мартажархёод: «Хайшан гэжэ олохыемни юундэ һайнаар ойлгуулжа бэшээгүйбши?» —гэжэ байгаад гэмэржэ оробоб.

«Юун бэшээгүй гэнэ гээшэбши? Шамайе угтахаяа үдэрэй гурба дахин ошодог байгаалби. Хаанаһаа ерэбэ гээшэбши?»—гэжэ Владимир Ильич гайхан асууба. Һүүлдэ элирэн гэхэдээ, өөрынгөө адресые нэгэ ном соо хээд, танил хүндөө эльгээһэниинь, тэрэнь һонирхон уншаад, дамжуулан үгэхэеэ мартажархиһан байгаал хаш даа.

Урод оронһоо гараад ябаһан нилээд олон зон эгээл иимэрхүүгээр аяншалдаг байһан юм: Шляпников Женевэ ошожо ябаһан аад, түрүүшээр Генуя ябашоо бэлэйл; Лондон орожо ябаһан Бабушкин арай арайл Америкэ абаашуулан алдаа һэн...

Минии энэ Мюнхен ерэхэ үедэ Владимир Ильич тусхай табилгагүйгөөр Ритвейер гэжэ айлайда байрлажа байгаа бэлэй. Тиихэ зуураа, Мейер гээшэб гэжэ өөрыгөө нэрлэдэг байһан юм. Ритмейер гэжэ хүниинь пивэ худалдадаг газарай эзэншье һаа, социал-демократ байба. Тиимэһээ өөрынгөө гартэ Владимир Ильичые нюусаар байлгадаг һэн. Ганса бэе байһан Владимир Ильичэй таһалганьшье өөдэгүйхэн һааб даа. Нэгэ танил немец эхэнэрэйдэ ошожо, гурилаар бариһан хоол эдидэг байгаа. Үдэшэ, үглөөндөө нэгэ түмэр аягаар сай уудаг һэн, тэрээнээ өөрөө таһа угаагаад, уһа гарадаг кранай хажуудахи хадааһанһаа үлгөөд байгша һэн.

Владимир Ильич ехэл бодолгото болоһон шарайтай байгаа бэлэй. Теэд хамаг юумэн хүнэй һанаашаар, тиимэ бэлэхэнээр бүтэшэдэг үгы ха юм даа...

Һая болотор Владимир Ильич оройдоо паспортгүйгөөр байдаг байгаа. Теэд минии ерэһэн хойно нэгэ болгар хүн, д-р Иордановай паспорт абаад, тэрээн соонь Марицу гэжэ һамганайнь нэрые бэшүүлээ һэмди. Уданшьегүй хүдэлмэришэн айлай нэгэ таһалгада байхаар зөөжэ ошобобди. Минии урда тээ «Искра» газетын бэшээшээр Инна Гермогеновна Смидович-Леман хүдэлһэн юм. Болгар паспорттай энэ эхэнэрые Димка гэжэ нэрлэдэг байгаа. Эндэ ерэһэнэйнгээ һүүлээр «Искрын» бэшээшэ болохо тухайшни тэндээ хөөрэлдөөб гэжэ Владимир Ильич намда хэлээ һэн. Иимэ һэлгэлтэ хэһэн хойномнай, Росситай харилсадаг хамаг холбоо барисаан Владимир Ильичэй нягта нарин хиналта доро абтаа һааб даа...

Энээнэй һүүлээр Росситай холбоо барисаамнай түргэнөөр үргэдхэгдөө. «Искрын» эгээн эдэбхитэй корреспондентнүүдэй нэгэниинь Питерэй хүдэлмэришэн Бабушкин байһан юм. Россиһаа гаража ерэхынгээ урда тээ Владимир Ильич тэрээнтэй уулзажа, бэшэг мэдээсэл эльгээжэ байха тухайдань һайса хөөрэлдэһэн, үгэеэ ойлголсоһон байгаа хаш. Орехово-Зуево, Владимир, Гусь-Хрустальный, Иваново-Вознесенск, Кохма, Кинешма хотонуудһаа айхабтар олон һонин дамжуулагша бэлэй...

Тэдэ газарнуудараа өөрөө байд гээд ябажа, холбоо барисаагаа бүри һэргээдэг байгаа. Питерһээ, Москваһаа, Ураалһаа, урда зүгэйшье нютагуудһаа хүнүүд бэшэдэг һэн. Хойто зүгэй холбоо гэдэг эмхитэй баһал барисаа тогтоогоо бэлэйбди.

Минии ерэһэнэй һүүлээр хүдэлмэришэ немец айлайда байратай болоо агша һэмди. Тэдэнэйхи аяар зургаан хүнһөө бүридэдэг яһала ехэ бүлэ байгаа. Оройдоо нэгэ бишыхан таһалга эдеэнэй газар хоёртой аад лэ, айхабтар нарин, сэбэрээр байдаг айлайхи бэлэй. Үхибүүдынь гэжэ аялдар зулгы, жэгтэй хөөрхэнүүд ябадаг һэн.

Владимир Ильичтэ өөрынгөө бэлдэһэн хоол эдюулдэг болохо юм байна гэжэ шиидээ бэлэйб. Теэд тэрээхэн заа таһалга соо хамаг юумэеэ түхеэржэ, һүүлээрнь айлайнгаа эдеэнэй газарта ошожо буйлуулан болгохо ушартай байгаа һааб даа. Яажашье һаань, һаба һуулгаяа хонгиргохогүй гэжэ оролдогшо һэм. Эгээл энэ үедэ Владимир Ильич «Юу хэхэб?» гэһэн зохёолоо эхилээд байгаал даа. Таһалгынгаа нэгэ буланһаа нүгөө булан хүрэтэр түргэ түргөөр алхалжа ябаад, бэшэхэ гэжэ һанаһан юумэеэ аалиханаар шэбэгэнэн хэлэдэг зантай агша һэн. Иигэжэ ажалладагыень һайса ойлгоһон хадаа, һаад түбэг ушаруулхагүй гэжэ оролдодог байгааб.

Бэшэжэ байха үедэнь тэрээнтэй юуншье тухай хөөрэлдэдэггүй, ямаршье асуудал һуража һамааруулдаггүй һэм. Һүүлдэ, сэбэр агаарта гараад ябахадаа, юу бэшэжэ байһанаа, ямар юумэн тухай бодолгото болоһоноо өөрөө хуу хөөрэгшэ бэлэй. Юумэ бэшэхынгээ урда тээ шэбэгэнэн хэлэдэгтээл адляар хүдөөдэ гараад хөөрэдэг тиимэ заншалтай болоо агша һэн. Мюнхенһээ хажуу тээшээ, хүн зоной хомор ябадаг газарнуудаар һайса зайдаг байгаабди.

Һара болоһон хойно Мюнхен шадарай Швабинг гэжэ газарта һаяхан баригдаһан томо гэрнүүдэй нэгэн соо өөһэдөө байратай болоо һэмди. Зөөри хогшолшье «суглуулжа» хүсэд түбхинэбэ гээшэбди. Һүүлдэ зөөжэ ошоходоо, бултыень 12 маркаар худалдаа агша һэн хабди.

ЛОНДОНДО

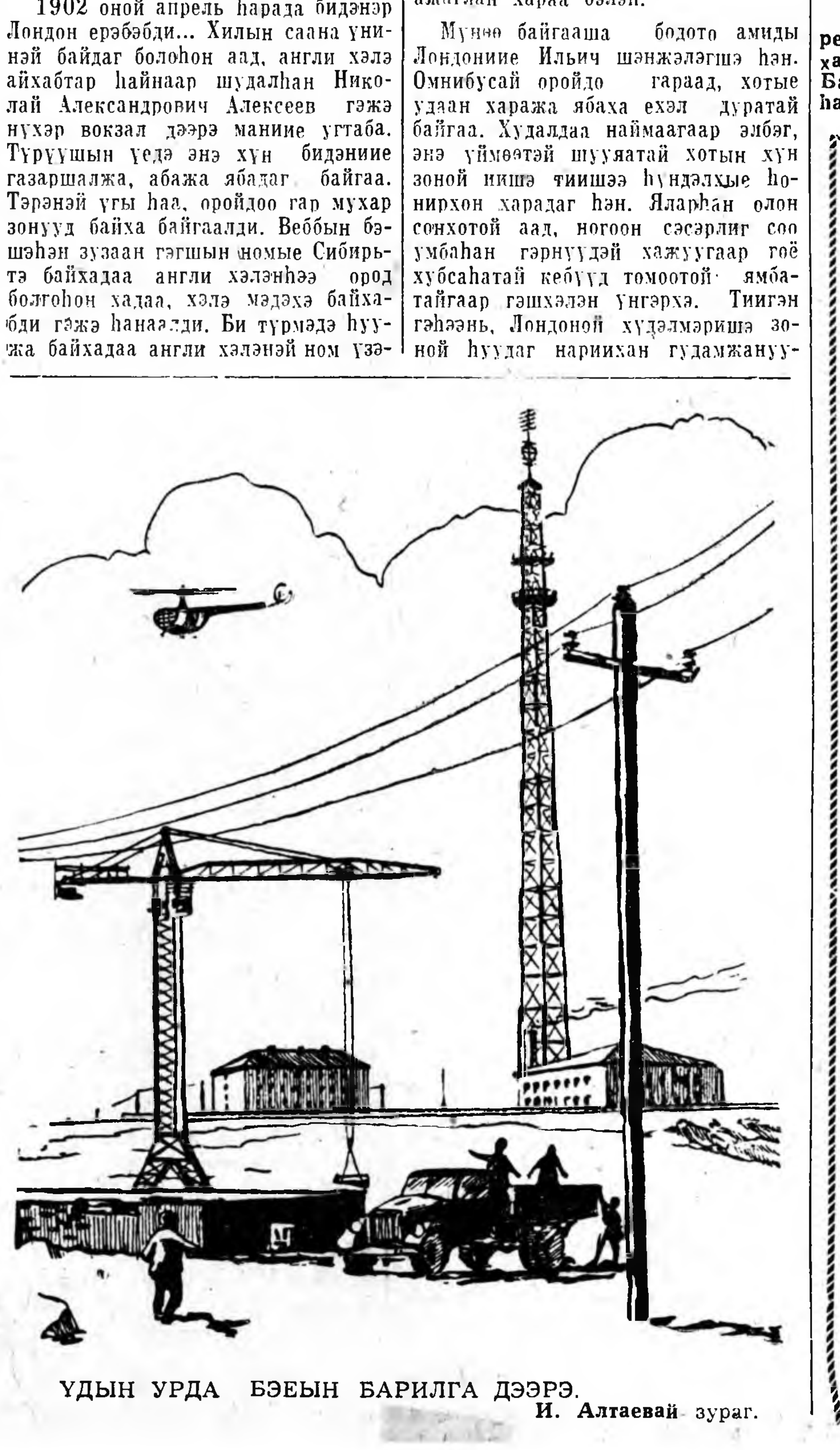
1902 оной апрель һарада бидэнэр Лондон ерэбэбди... Хилын саана үнинэй байдаг болоһон аад, англи хэлэ айхабтар һайнаар шудалһан Николай Александрович Алексеев гэжэ нүхэр вокзал дээрэ маниие угтаба. Түрүүшын үедэ энэ хүн бидэниие газаршалжа, абажа ябадаг байгаа. Тэрэнэй үгы һаа, оройдоо гар мухар зонуудаа байха байгаабди. Веббын бэшэһэн зузаан гэгшын номые Сибирьдэ байхадаа англи хэлэнһээ ород болгоһон хадаа, хэлэ мэдэхэ байһан гэжэ һанагдаадаа. Би түрмэдэ һуужа байхадаа англи хэлэнэй ном үзэһэн аад, нэгэшье үгэ хүнэй англяар хэлэхые дуулаагүй байгааб. Шушенскда үнөөхи Веббын номые оршуулжа байхадаа Владимир Ильич минии англяар дуугархые шагнаад, ехэл сошоо агша һэн. «Минии эгэшэдэ заадаг багша англи үгэнүүдые иимээр хэлэдэггүй һэмнай» гээ бэлэй. Теэд Лондон ерэн гэхэдээ, англяар юушье ойлгохогүй зон байшообди, манай хэлэхые нэгэшье хүн тухайлхагүй байба. Энеэдэтэй, аятүйшье байдалда орохо саг түрүүшээр али олон дайралдаал һааб даа. Владимир Ильич тиихэдээ бахархан хүхидэг байба. Теэд юун боложо байна гээшэ? гэһэн шэнгеэр хороо бусалжа, нэтэрүү шангаар хэлэ шудалжа эхилээ бэлэй. Элдэб олон суглаануудта ябажа, түрүүшын һандалинуудые эзэлээд лэ, үгэ хэлэһэн хүнүүдэй ама руу харашоод һуудаг байгаабди. Түрүүшээр Гайд-парктда ходо ябадаг һэмди. Тэндэ ерэһэн уладай урда дуратайл хүнүүд юунэйшье тухайда һаань хамаагүй үгэ хэлэдэг байгаа. Шажан мүргэлдэ дуратай нэгэ хүн бурхан гэжэ байдаггүй юм гэжэ байгаад һонюушархуу уладуудта тайлбарилба, тэрэниие бидэ ехэл дуратайгаар шагнаа агша һэмди. Яахадааб гэхэдэ, манда ойлгосотой Ирландиин хэлэн дээрэ дуугардаг байгаа һэн. Тэрээнһээ холо бэшэ газарта нэгэ сэрэгэй офицер зогсоод, дээдэ ехэ бурханда хандан, шанга шангаар хашхаржа байба. Тээ саанань нэгэ приказчик ехэ наймаанай газарай хүдэлмэрилэгшэдэй тэсэшэгүй хүндэ ажал тухай хөөрэнэ... Иигэжэ хүн зоной хөөрэлдэхые шагнахада, яһала туһатай байгаа һэн. Удангүй Владимир Ильич тусхай соносхол гаргажа, ород хэлэ заалгаһанайнгаа түлөө англи хэлэндэ һургаха дуратай хоёр хүниие зорюута олоо бэлэй. Тэдээнтэеэ үсэд нэтэрүүгээр оролдожо, яһала һайнаар хэлэ шудалаа агша һэн.

Владимир Ильич Лондониие шэнжэлдэг байгаа. Тиигэбэшье энэ хотын музейнүүдые хаража ябадаггүй һэн. Зүгөөр Британска музей тухай хэлэнэ бэшэб. Тэндэ Владимир Ильич хамаг сагайнгаа эхэнхиие үнгэргэдэг һааб даа. Дэлхэй дээрэ суутай баян библиотекэтэй байхаһаа гадна, шэнжэлхы хүдэлмэри хэхэдэ аятай зохид байһан хадань лэ, тэндэ орохо дуратай агша бэлэй. Теэд эртэ урда сагай байдал харуулһан юрын музейдэ орожо, арбаад минута боломсоороо, Владимир Ильич эсэжэ, шалаархажа эхилдэг һэн. Урдын сэрэгшэдэй хубсаһа хунар, зэбсэг багажа үлгөөтэй байһан гү, али Египедэй болоод, бэшэшье оронуудай үни холын һаба һуулгын табяатай захагүй олон таһалгануудһаа түргөөр гаража ошогшо һэмди. Нэгэл бишыхан музейдэ ороод Ильичэй удаан гаража шадаагүйень һанагшаб. Энэнь Париж хотын Рю де Кордильертэ оройдоо гансахан таһалга соо байрлаһан, 1848 оной хубисхалай музей байһан юм. Тэндэ табяатай юумэ бүхэниие, зураг дүрэнүүдые Ильич ганса гансаарнь ажаглан хараа бэлэй.

Мүнөө байгааша бодото амиды Лондониие Ильич шэнжэлэгшэ һэн. Омнибусай оройдо гараад, хотые удаан хаража ябаха ехэл дуратай байгаа. Худалдаа наймаагаар элбэг, энэ үймөөтэй шууяатай хотын хүн зоной нишэ тиишээ һүндэлхые һонирхон харадаг һэн. Яларһан олон сонихотой аад, ногоон сэсэрлиг соо умбаһан гэрнүүдтэй хажуугаар гоё хубсаһатай кебүүд томоотой ямбатай гаргаа гэшэлдэн үнгэрхэ. Тиигэн гэһээнь, Лондоной хүдэлмэрилгэ зоноой һуудаг нарихан гудамжануудай тэгэн дунда угааһан хубсаһанууд һалхинда үлгөөтэй хатаагдажа байха, зүдэрүү сайбар шарайтай үхибүүд хэрэлсы дээгүүрнь наадажа һууха. Уйтан хабшал тиимэ газарнуудаар ябагаар ошодог һэмди. Үгытэй зон баяшуул хоёрой хоорондохи тиимэ гэшэгүй ехэ илгаан одоол эндэ тон элеэр харагдана бшуу. «Хоёр ондоо яһатан байна даа» гэжэ Ильич хороо бусалангяар дабтан хэлэгшэ һэн... Тэрэ хүдэлмэришэ зоной дунда ороод ябаха ехэл дуратай бэлэй. Ажалдаа эсэһэн сусаһан хүн зон хотын саана, ногоон дээрэ гараад, хэдэн удаан саг соо хэбтэхэ. Тиихэдэнь тэрээ руу гү, али уншалгын таһалга руу, үгышье һаа, олоной ундалдаг, хоолдодог газар руу уладай дунда ороод лэ ябахые оролдодог һааб даа. Үйлсэдэ ябажа байтараа нэгэ таһалгада орожо ерэхэш, тэндэшни һууха газар гэжэ байхагүй, харин тусхай хабтаһан соо шадэгдэһэн газетэнүүд, мүн зогсоод уншаха түшэлгэнүүд байха. Иимэ уншалгын таһалганууд Лондондо ехэ олон. Орожо ерэһэн хүн газетэ абажа уншаад, һууридань үлгөөд лэ орхихо. Эгээл иимэ газарнуудые Ильич өөрынгөө орон нютагта хожом бии болгохобди гэгшэ һэн...

Жиирэй хүдэлмэришэдэй хабаадалсадаг үгэ булялдаанай суглаанда һуугаад шагнахые Ильич ехээр хүсэдэг бэлэй. Хүн зонһоо холошог кварталнуудта зарлагдаһан ажалша зоной суглаанууд тухай соносхолые газетэнүүд дээрэһээ бэдэржэ олодог байгаа. Тэндэнь ямаршье тусхай удамаршад, үнгэрүү ехэ гоёолто шэмэглэл үгы һааб даа. Миил хара ажал дээрэһээ ерэһэн хүдэлмэришэд суглархал. Ямар бэ даа нэгэ асуудал, жэшээлхэдэ, сэсэрлиг соо умбаһан хотын хараа түсэб тухай тэрэ суглаан дээрэнь зүбшэн хэлсэгдэхэ. Ильич ехэ анхаралтайгаар һуужа шагнаһанайнгаа һүүлээр: «Эдээнэй хэлэһэн үгэнүүд соогуур социализмын үзэл бөөн бөөнөөрөө гаранал! Элидхэлшэнэшье шашахыса шашаа юм ааб даа. Харин хүдэлмэришэ хүн үгэ абан гэхэлээрээл, капиталис байгуулалтын гол шэнжэ шанарые хайра гамгүйгөөр уудалан гаргажа хаяна бшуу» гээд, ехэл урматай баяртайгаар хожомынь хөөрэгшэ һэн. Юунэйшье боложо байгаа һаа, өөрынгөө ангиин гол шухала эрилтые хододоо һанажа ябадаг Англиин жиирэй хүдэлмэришэндэ Ильич ходоо найдадаг бэлэй...

Хотын газаа тээгүүр гаража зайдаг заншалтай болоһон байгаабди. Прим Роз Хиил гэжэ газарта эхэнхидээ ошогшо һэмди. Тэрээ руу ошохо харгынь шье үнэгүй—оройдоо зургаан пенс түлэбэритэй болодог байгаа. Утаа уняар болоһон мантан томо хото—Лондон үндэр добын оройһоо бүхыдөө шахуу харагдагша һэн. Тэндэһээ ногоон сэсэрлигүүд соогуур ошоһон зүргөөр саашалхада, ехэл гоё байдаг бэлэй. Энээ руу үшөө юундэ ерэхэ дуратай байгаабибди гэхэдэ, Марксын хүдөөлүүлэгдэһэн газар холо бэшэ һэн. Тэндэ хүрэдэг байгаабди.

ҮДЫН УРДА БЭЕЫН БАРИЛГА ДЭЭРЭ. И. Алтаевай зураг.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной февралиин 10.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, саһа шуурган болохогүй. Баруун хойто зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 19—21, үдэртөө 9—11 градус хүйтэн болохоор багсаагдана.

Февралиин 11-12-ой үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха, зарим нютагуудта саһан орохо. Баруун хойто зүгһөө һулаханаар һалхилха.

ХИТАДАЙ ҺОНИНУУД

☆ ПЕКИН, (ТАСС). Пекин шадар газар уһалалгын хуушан һубаг каналнуудые заһабарилжа, шэнэнүүдые малтажа байха үедөө Хитад барилгашад 8 миллион үлүүтэй кубометр шулуунай болон газарай хүдэлмэри хэһэн байна.

Намар-үбэлэй гурба һарын үе соо тэдэнэр олон тоото уһалууриин каналнуудые заһабарилаа, энэнь мүнөө жэлдэ уһалагдадаг газарай талмайе горитойгоор үргэдхэхэ арга олгоно.

☆ Хитадай эгээн лэ баруун захада оршодог Синьцзян-Уйгурска автономито районой экономическа холбоо барисаан республикын доторой провинцинууд болон городуудтай улам бэхижэнэ.

Синьцзянай ажалшад 1962 ондо урдынхидаа орходоо нилээд ехэ нефть, дабһа болон бусад продуктнуудые ороной түбэй районуудта эльгээгээ.

Тиихэдэ булад, элдэб машинанууд, барилгын материалнууд, химическэ үтэгжүүлгэ болон промышленна бусад эд бараан Синьцзянда эльгээгдэдэг.

☆ КНР-эй Наукануудай академиин дэргэдэхи аспирантурада 400 үлүүтэй хүн һурана. Электромагнитна гидромеханикын, квантова электроникын, кибернетикын, геохимиин, аэродинамикын, доогуур температурын физикын, ядерна физикын талаар шадабари ехэтэй мэргэжэлтэд эндэ бэлэдхэгдэнэ.

Аспирантура дүүргэһэн олон залуу эрдэмтэдэй зохёолнууд угаа ехэ научна удха шанартай.

☆ Нанкинай — Цзянсу провинциин түб городой—олон промышленна предприятинууд январиингаа түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

Станок бүтээлгын, котельнэ заводуудай, химическэ үтэгжүүлгын заводой болон бусад хэдэн предприятинуудай коллективүүд шэнэ жэлэй нэгэдэхи һарын даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ.

Орон доторхи томын томо предприятинуудай нэгэн болотшо Нанкинай станок бүтээлгын завод январиин түсэбые 20 үдэрэй турша соо дүүргэһэн байха юм. Январь һарада ажалай амжалтануудые туйлаһан тухайгаа Цзянсу провинциин нүүрһэшэд мүн лэ мэдээсэһэн байна. «Саяцао» гэжэ шахтын горнягууд һарын тэн багаар 3,5 мянган тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур малтаһан байха юм.

☆ Хэбэй провинцида үнгэрһэн жэлдэ хүнгэн промышленностиин 46 предприяти үргэдхэгдэһэн, баригдаһан байна. Тяньцзиньска велосипедэй заводой үйлэдбэриин участогые шэнэдхэн һэльбэхэдэ, тэрэнэй хүсэниинь 15 процентээр нэмээ. Завод бүри үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбһөө гадуур 16 мянган велосипед бүтээжэ гаргаа.

☆ Хитадай машина бүтээлгын гол түбынь болотшо Шэньянай машина бүтээлгын промышленность үнгэрэгшэ жэлдэ 250 шахуу шэнэ түхэлэй продукци бүтээжэ гаргаа.

Тэдэнэй тоодо хүдөө ажахын 38 ондоо янзын машина, жэшээлхэдэ, навеснэ универсальна культиватор бии. Энэ культиваторые олон янзын түхэлэй тракторнуудта шагтагалжа болоно.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

ТОГООН-ШУЛУУНАЙ ДЭРГЭДЭ

(Агын шүлэгүүдэй согсолоһоо)

Тооһорон, тооһорон харагдагша
Тогоон-Шулуунай гоё гээшэнь!
(Арадай аялгаар).

Һамгадай наран,—гэлсэгшэбди —
Һамгадай халуун...
Һамгадай наранай элшые
Үзэбэб дахин эндэ,
Үри зүрхэндөө хадуун.
Агын басаган-талада,
Аглаг нюсэгэн гуяда
Тогоон-Шулуун бусална,
Тогоон-Шулуун.
Дээрэнь, дээрэнь харахадам —
Дэлисэ үргэнтэй,
Дэбисэ үндэртэй
Бүргэд шубуун шуумайна.
Бүргэд шубуун...

Туужа домогоор халижа,
Хаг хүшөөһөөр һабажа,
Шара набшын халуунай
Зэрэлгээн доро шэбэнэн,
Шанамал адуун шулуунай
Зэмһэ намда барисагаан
Һуугаа бэлэйлши
Дуугаа гүбэнэн,
Тогоон-Шулуун дурасхааһ!
Нимгэн эльгым дайруулан,
Нэгэ оболзон, нэгэ бууран
Һайлаһан тэрэ Тогоон доро
Һамгадай халуунда тэнсээгүй,
Һамшаан һууһанаа, гэнтэ бүри
Һажашоо һэм, — арайл
хурхираагүй.

Зүүдэндэ тиин баригдажа,
Зүгы шэнги иинажа,
Зүндөө ираглажа зобоходом,
Зүнтэглөө гэжэ һанаа гү, —
Бүргэдэй даляар нэгэ басаган
Бүтүү шуумайн эгсэ буугаад,
Тогоон-Шулуунай тулга дээгүүр
Туруунай мүрнүүдые харуулаа.
Тэрэ сараа шэнжэ-шэнжэһээр,
Тэмээн хамбы хэмжэ-хэмжэһээр,
Тэрмээлжэн-Хатанай инагтаа
Тэнгэри өөдэ
Тэгүүлһыень намдаа
Түүхэлэн түүрээн үгэлэй.

«Тэбхэр харахан Шулуунда
Тэмдэг табихам мэдэгдээшьегүй,
Тэрэ холын амрагтай
Тэнсээд ябахам
мэдэгдээшьегүй...» —
Гэжэ һүүлдэнь гуниглан дуулаад,
Гэнтэ... үгы болошоо бэлэй!
Уданшьегүй, унхидахадамни,
Зунгагай үнэр багха уутаад,
Тэнгэриһээ гү даа, хаанаһааб даа,
Тэнсэлгүй хашхараан,
Замбиһаа гү даа, һараһаа гү даа,
Зүүридэһэнэй хашхараан
гараад,—
Һэрин гэхэдээ,
Мэдэн гэхэдээ,
Малша угтай, дууша һурагтай
Магсар-хүүхэндэ
Бэлэн болоһон шүлэгөө бэлэглэн,
Бирга тэмдэг, зорюулга бэшэглэн,
Баяраа дэлгэбэб тэрүүндэ...

Байзагты, таанар, минии
ханинар —
Һамгадай халуун,
Тогоон-Шулуун,
Бүргэд шубуун,
Талын адуун!...
Байзагты, таанар, минии ханинар,
Агын дуушад,
Аянайм залуушад!

Бүүхэн намаяа шоглоорой
Бүүхэн намдаа гомдоорой!
Эрбэд эрбэд соохорнуудтаа
Эмээл заһан мордоорой,
Бүгэлдэргыень һайса татаад,
Бүгтэргыень хотойсо матаад,
Дуулаан дундам намаяа
Дунда-Агаһаа
Дулдарга, Алхана айлшалуулаад,
Һудэнтэ, Будаланһаа
Һөөргэм яаралаар хатаруулаад,
Хүнхэр гэдэг энгэр нютагтаа
Хүргэжэ намаяа буулгаарайт!

Хүдөөгэй 750 мэргэжэлтэд...

Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумдэ заочноор һуралсагшадай шалгалта боложо байнхай. Техникумэй агроном, зоотехнигүүдэй курсда республикын колхоз, совхозуудай 750 гаран хүдэлмэришэд һуралсана.

Шалгалта үгэгшэдэй дунда эрхим һайн сэгнэлтэ абагшад олон. Жэшээнь, Яруунын «Дружба» колхозой түрүүлэгшын орлогшо Цырендоржи Бадмаевич Дамбиев, Забайкалиин ангай совхозой хүдэлмэришэд Екатерина Атаманова, Галина Трушкова гэгшэд бүхы предмедүүдээрээ һайн сэгнэлтэ абажа, техникумэй дүрбэдэхи курсда орохо болобо. Мүн ветеринарна отделенидэ һуралсажа ябаһан Никольскын ветучастогай ветеринарна санитар Василий Калашников, зоотехнигүүдэй отделенидэ Хүрбын совхозой директор Александр Мишарин, Сэлэнгын совхозой һаалишад Гуржапова, Цынгунова гэгшэд һуралсадаг юм. Дурсагдагша нүхэднай шалгалта бүхэнөө һайн сэгнэлтэ дээрэ үгэһэн байна.

О. Березков.

Түнхэнэй колх... дай үйлэдбэриин... «Сибиряк» колх... тосхондо шэнэ ж... хэнэ уралаар ... шэнэ клуб ашагл... Тэрэ клуб 150 һ... лиотекэтэй, унша... фойетэй юм. Зур... клуб.

А. МАНТАЕ...

Ажалшадай б...

Зондо ... асара...

Үдэр бүри үд... часта томо ... хүллэһэн эхэнэр... почтын таһагай ... жа болохо. Энэ... нютагай почта... ма Цыдыпова ... ажалда зургаа... хүдэлжэ ябаһан ... дыпова хүн зоно... жэдэ тон орол... хандадаг магтаа...

Мухар-Шэбэр... шинаар асарагд... тын ерэн сасуу... газетэ, журнал, ... шаажа абаад, ... яаралтайгаар ... Тиигэжэ үдэшэ ... тор Хүсөөтын ... ябахаһаа гадна, ... бэр, Нуур хүтэл, ... Хүнды, Намарза... газарнуудта ба... гүүртэнүүдые ... Илангаяа мал... газетээ, хүлеэ... һаадгүйгөөр аба... баяртайнууд юм.

Д. ...

Бэрхэ хон... бүл...

Захааминай ... колхозой гэшүүд... товтэн нёдондо... бүриһөө 100 хур... һаа, мүнөө 105-... гэжэ шиидэнхэй. ... на Рампилович, ... Даши Доржиева... Татьяна январи... тэр 332 хурьга ... гүй түрүүлэн аб... бүрин түлжүүлж... Тиигэжэ 100 хон... мүнөө дээрэ ... абаа. Шэнэ түл... үргэлжэлһөөр. ... гаяа Цырем... дүүргэхэнь дам...

Буда ...

Суүд дээрэһээ

Эдишэ абаг... сүүдэй урда зогс...

Улаан-Үдын «Луч» кинотеатрай зал соо Октябрьска районой арадай сүүдэй нүүдэл сесси эдилгэ абагшадай гэмтэ хэрэгые найман үдэрэй туршада хараба. Клуб соо хүнүүд хододоо дүүрэн байгаа.

Сүүд дээрэ өөһэдынгөө гэмтэ хэрэгүүд тухай хөөрэһэн Бутковский, Потекин, Рудский, Пичейкин гэгшэдые сугларагшад ехэл зэбүүрхэн, дураа гутан харана. Потекин Забайкаллеспромстройн главна механигаар, удаань барилгын 154-дэхи трестын 1-дэхи СМУ-гэй главна механигаар хүдэлжэ байха зуураа албанайнгаа уялгые хэтэрүүлэн, материально-техническэ хангалтын баазаһаа хуурмаг этигэмжэ бэшэгээр 1-дэхи болон 2-дохи классай шоферой мэргэжэл шудалалгын 185 талон абаад, Улаан-Үдын автомотоклубай багша байһан Бутковский, 8-дахи АТК-гай шофер байһан Баженов гэгшэдтэй холбооролдожо, шофернуудай техническэ минимум тараха талаар хуушан үнэмшэлгынь орондо 1-дэхи, 2-дохи классай шофер гэһэн хуурмаг үнэмшэлгэ хүнүүдтэ үгэһэн байха юм. Тиихэдээ үнэмшэлгэ бүхэнһөө 30-һаа 130 түхэриг хүрэтэр эдилгэ абаһан байна. Жэшээлхэдэ, Бузин гэгшэдэ 1-дэхи классай эрхэтэй шоферой үнэмшэлгэ үгэхэдөө 30 түхэриг, Сухачевһоо—50 түхэриг, Леоновһоо—100 түхэриг гэхэ мэтэ абаһан байгаа.

Гадна сүүдлүүлэгшэ Бутковский автомотоклубай начальник байһан Рудскитай хэлсээ ... 1961 онуудта Лук... Баженов гэгшэдтэ Ул... мотоклубай дэргэдэ ... фессиональна мэрг... курса дүүргэһэн т... үгөө. Тиихэдэ Б... курсада оройдоо һу... ский эдэнэртэ үнэм... гөө түлөө 210 түхэ... тэрэнэйнгээ 200 т... үгэһэн байна.

Сүүдэй урда зог... Улаан-Үдын лесоте... щида багшаар хүдэ... ряадай АССР-эй МО... хэлжэ абаһан про... гэжэлтэй шоферой ... түхэригөөр Лукьяно... ха юм.

Дурсагдаһан нюу... сүүдэй шиидхэбэрээ... ский, Г. А. Потекин... жэлээр, А. Ф. Пиче... А. Ф. Баженов, П. ... шэд 5—5 жэлээр ... ха болобо. Тэдэнэр... Я. Лукьянов, П. ... Лукьянов гэгшэд ... мэеэ мэдэрһэн дээр... һалгада хамаархагү...

Октябрьска ...

Редактор ...
Ц. Ц. ...

Манай адрес, телефо...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Лен... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. ред... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизн... —24-74, сельского хозяйства, советского строител... ры—47-59, промышленности, транспорта, инфор... литературы и искусства—34-05, писем и рабсел... отдел переводов и корректорская—35-95, бухга... Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерст... Бурятской АССР

Н00347.